

Новы Час

ПАРАНОІК

Стар. 14

ВАРЫАНТЫ ЗАЎТРАШНЯГА ДНЯ

5 верасня адбідзеца чараговы з'езд партыі БНФ — палітычнай структуры, пра якую так ці інакш ведаюць ва ўсёй Беларусі

Стар. 4

ПЕРАМОГА НАД МАСКВОЙ

1 верасня ў Расіі быў не толькі Дзень ведаў, але і дзень праверкі лаяльнасці малых этнасаў да нацыянальна-культурнай палітыкі федэральнага цэнтра

Стар. 13

КРЭСКІ ДА ПАРТРЭТА МАСТАЧКІ СА СЛОНІМА

Стар. 15

ЧЫТАЙЦЕ

Ў НАСТУПНЫМ НУМАРЫ!

Шчасце / няшчасце

17 верасня

Рэзум Анатоля Тараса

КРЫЗІС

АПТЫМІЗМ НА АБРЫВЕ

Алена ЗАПАЛЯНСКАЯ, Вольга ХВОІН

У Міністэрстве эканомікі Беларусі лічаць, што станоўчыя змены будуць ужо восенню. Аднак афіцыйная інфармацыя Міністру гаворыць, што паказчыкі развіцця па асобных пунктах скраціліся ў разы. Нарад ў атрымаліца выправіць гэтую ситуацію цягам бліжэйшых месяцаў.

«Многія краіны адзначаюць спыненне рэцесіі, ажыццеленне эканомікі, таму думаю, увесень пачнучы адбывацца станоўчыя зруші, мы чакаем паляпшэння становішча з адмоўным сальда зневядыя гандлю», — адзначыла намеснік міністра эканомікі Таццяна Старчанка. Яна дадала, што ёсць добрая перадумовы павялічэння аб'ёму экспарту. Паводле разліку Мінэканомікі, за студзень — ліпень гэтага года адмоўнае сальда гандлёвага балансу вырасла са 3,1 мільярда долараў. Гэта выкліканы падзеннем як фізічных аб'ёмаў экспарту, так і цен на тавары, што экспартуюцца.

Аднак варта дадаць, што скраціўся не толькі аб'ём экспарту, але і вытворчасць. Прырост валаўога ўнутранага прадукту за першыя шасць месяцаў склаў усяго толькі 0,4 працэнта да ўзроўню аналагічнага перыяду мінулага года. Падчас другой агляднай місіі МВФ змяніла ацэнкі па ВУП на гэты год, які сталі бліжэйшыя да прагнозных паказчыкаў Міністэрства эканомікі Беларусі. У адпаведнасці з чэрвенскім прагнозам МВФ, у 2009 годзе ў Беларусі чакаецца падзенне ВУП на 3,3 працэнта. Цяпер Мінэканомікі плануе да-

канца года рост ВУП на ўзроўні 1-2 працэнты і гатавае выканань рэкамендациі МВФ і адмовіца ад давядзення да прыватных прадпрыемстваў прагнозу росту вытворчасці.

Наўбольшая падзенне аб'ёмаў

вытворчасці, паводле афіцыйнай інфармацыі, зафіксавана ў прымысловасці і вытворчасці нехарчовых тавараў, рост — у хімічнай прымыловасці (на 32,4 працэнта), нафтаперапрацоўкы (на 19,9 працэнта), паліўнай і харчовай прымыловасці. Старчанка адзначыла, што цяпер ключавая задача для прадпрыемстваў — «пашырэнне геаграфіі рынкаў продажу». «У асноўным усе нашы галіны маюць стратэгіі экспартнага продажу, якія ўключаюць мерапрыемствы па стварэнні новых тавараправодных сетак, пашырэнне формаў разліку, выкарыстанне лізінгу для пра-

соўвания нашай прадукцыі на расейскім рынаке», — падкрэсліла намеснік міністра. Цяпер рыхтуюцца дакументы і будзе створана кампанія, якія зоймецца продажам беларускай прадукцыі ў іншых.

На сёння Мінэканомікі працягвае падысьненне тарыфной стаўкі першага разраду. Іно можа адбыцца ўжо ў гэтым годзе, але пра суму, па словах намесніка міністра, пакуль гаварыць рана. У той жа час пры падрыхтоўцы праекта бюджету Беларусі на наступны год разглядаецца магчымасць падвышэння падатку на дабаўленую вартасць. Пры гэтым можа быць зніжаны падатак на прыбыль і будзе адмененая некаторыя мясцовыя падаткі.

Сёлета ў Беларусі больш за ўсё падаражалі паслугі, менш — харчовыя тавары (адпаведна

11,9 і 6,2 працэнта). За сям месяцаў гэтага года выраслі інвестицыі ў асноўны капитал 17,8 працэнта ў паразніні з тым жа перыядам мінулага года. У аб'екты вытворчага прызначэння інвестыцыі павялічыліся на 20,3 працэнта.

Застаецца высокі ўзровень складскіх запасаў, але за ліпень яны змяніліся на 6,3 працэнта. Запасы гатовай прадукцыі ў прымыловасці Беларусі па выніках сямі месяцаў 2009 года склалі 88,3 працэнта сярэдняемесячнага аб'ёма вытворчасці. Палова запасаў прыходзіцца на машынабудаўнічую прадукцыю (аўтамабілі).

Сярод негатыўных тэндэнций гэтага года — павелічэнне колькасці вымушаных адпачынкаў. У рэжыме няпойнай занятысці па ініцыятыве найманальнікаў працаўвалі 135,1 тысячи чалавек, што амаль у чатыры разы больш,

чым у аналагічным перыядзе мінулага года.

«У цэлым вынікі дастаткова на-кепскі, — лічыць намесніца міністра эканомікі. — Я думаю, што прынятая ўрадам антыкрызісныя меры дазволілі забеспечыць такое стабільнае развіццё эканомікі». Аднак заходы дзяржавы не ў поўнай меры падтрымлівае МВФ. У заключэнні экспертаў гаворыць, што беларускаму ўраду варта «скараціць да мінімуму контроль за цэнамі, каб цэнавыя сігналы маглі наўкроўаць пльныя русурсаў і дапамагаць карктаваць лішак і недахоп русурсаў у эканомікі; таксама варта адмінінці большасць аблежванняў па рознічных гандлёвых надбяўках у адпаведнасці з дамоўленасцямі, дасыгнутымі паміж урадам і Сусветным банкам».

Сярод слабых месцаў называюцца давядзенне авабязковых для выканання колькасных мэтавых паказчыкаў на макраэканамічным узроўні і ўзроўні прадпрыемстваў, сістэма дырэктыўнага краітавання, а таксама стымуляванне ўнутранага попыту на фоне слабага плацежнага балансу. Эксперты МВФ прышлі да выніку, што па працягу сямі месцаў багучага года працягваўся высокі рост краітавання эканомікі, чаму спрыяла краітаванне ў рамках дзяржпраграм, часта пад практычнай стаўкай, што дадаткова субсідзіруюцца.

Варта адзначыць і той факт, што ўлады не гатовыя да реальнай лібералізацыі эканомікі, таму што гэта парушыць выбудаваную гадамі жорсткую сістэму дзяржавнага кіравання і канцролю. Між іншым, насупереч альтымістычным прагнозам Мінэканомікі пра паляпшэнне ситуацыі восенню, прафесар Ельскага ўніверсітэта (ЗША) Алег Цывінскі агучыў свае разлікі, паводле якіх Беларусь напрыканцы гэтага года толькі дасягне дна эканамічнага крызісу.

ФАКТЫ, ПАДЗЕІ, ЛЮДЗІ

2

▼ НАВІНЫ РЭГІЁНАЎ

ВІЦЕБСК. НАРОДНЫЯ ТРАДЫЦЫ

Тры вечары запар у дверах Кастрычніцкага раёна Віцебска праходзілі выступленні Народнага тэатра гісторычнага касцюма «Полацкі звяз».

Перад жыхарамі навакольных дамоў артысты, апранутыя ў рыцарскія даспехі і сярэдневяковыя адзенне, іграли сцэны з дэлекага мінулага, праводзілі рыцарскія турыні і гуртавыя баі — бугурты. Дэйчатаў ўсіх жадаючых наувучалі старадаўнім танцам. Мяццовыя народныя вадзілі карагоды, і самыя актыўныя ўдзел у іх прымалі дзеці. З наступлением цемеры артысты паказвалі непаўторную «Вогненна шоу», якое было кульминацыйным выступліем.

ЛЕЛЬЧЫЦЫ. ВОЗЕРА ЗАСТАНЕЦЦА ЗАБРУДЖАНЫМ

Месец таму мяццовыя актыўіст Мікалай Гаўрыленка зварнуўся ў рэйвывіканкам з прапанаваным ачысніцамі возера Мух, якое знаходзіцца ў цэнтры горада, і арганізація змела атрымаў адказ за подпісамі старшыні рэйвіканкамі Аляксандра Капыткоўскага, дзе паведамлялася, што добраўпарадкаваць вадаём немагчыма, паколькі ў бюджэце на гэта адсутнічаюць сродкі.

МАСТЫ. ЗНІШЧАНА ПАМЯТЬ

На Мастоўшчыне, як і паўночні на Беларусь, выплюўваюць старыя дрэвы. Эта акцыя нядайна прайшла ў мястэчку Лунна. Яна закрунула бытую сядзібу яго ўладальніка Ромера. Месца знакамітым, што тут на працягу многіх гадоў праводзіліся сямікітая пісменніца, удзельніца вызываленага паўстання 1863 года Эліза Ажэшка, якія ў многіх сваіх творах апісвалі парк гаспадара. Векавыя дрэвы — сведкі даўніны — ператварылі ў звычайнікі дровы.

ЛІДА. ФЭСТ БАЙКЕРАЎ

У горадзе прайшоў трэці міжнародны фестываль байкераў. Калія трохсот матыцьцісту з'ехаліся зі сцэны на Беларусь, Польшчу, Літву, Латвию, Эстонію і Расію. Звычайна фестываль прайвідзіцца ў апошнія выходныя дні лета і завяршае сезон беларускіх байкераў.

Абавязковая частка фэсту — рок-кантакт. Тут байкеры не толькі слушаюць музыку, паказваюць свае машыны, але і спарборнічаюць фізічна. Спаборніцтва дзійнае — хто далей кіне рухавік свайго байку. Адбылася суперчча ўдзельнікаў фэсту з сябрамі мяццовага рыцарскага клуба. Сярод іншага байкеры паказалі свае майстэрства. Вечарам адбыўся арыгінальны спаборніцтва ў хуткасці бегу з курамі.

► ПАМЯЦІ КАЛЕГІ

БАЖ РАЗВІТВАЕЦЦА З ДЗМІТРЫЕМ ПАРФІНОВІЧАМ

30 жніўня нечакана спынілася сэрца Дзмітрыя Парфіновіча, сябра ГА «Беларуская асацыяцыя журналісту». Яму было ўсяго 47 гадоў.

Дзіма працаўшы ў нашай арганізацыі з першага дня яе заснавання. Ён не быў публічнай асобай, але яго ведалі байды ўсе сябры БАЖ — і ў Мінску, і ў рэгіёнах. Не толькі тому, што ён выконваў безліч самых розных арганізацыйных спраў. Дзіма быў чалавекам, да якога заўсёды можна было зварнуцца па дапамогу, параду, падтрымку.

Пайшоў з жыцця вясёлы, адкрыты, добраздчилівы чалавек. Наш сабра, наш наплечнік.

Калектыв афіса БАЖ — гэта не проста кола супрацоўнікаў. Гэта адна сям'я, у якой людзі звязаныя самымі цеплымі і блізкімі састункамі і дзе кожную страту перажываюць як асафітства горы.

Мы ўсе горка смуткуем разам з блізкімі Дзімі і выказываем шыграе спачуванне яго родным і сябракам.

Жо будзе страшнна не хапаць кожнаму з нас.

Светлая табе памяць, Дзіма, і нізкі паклон.

ГА «Беларуская асацыяцыя журналісту»

ДЗІМА, ДЗІМКА, ЗМІЦЕР...

Пайшоў ты... Так, пайшоў. Туды, адкуль я Цябе не магу дазвацца...

Ні ўчора, ні сёння. І не дазавуся. Мажліва, Ты будзеш спрабаваць нешта перадамі Грынне, майму цёску і твайму сыну, дацца і нізвесты, і нават будучым Твайм унукам і ўнучкам...

Плынъ свядомасці ў мяне зараз. Ты пакінú нас у той момант, калі патробынія былі Твай слова і Твайм дзеянні і парады...

Спі спакойна, Чалавек, я буду да Цябе заходзіць, і мы будзем з Табою гутарыць, я Табе буду распавяданца пра ўсё,

што адбылося ў гэтым свеце. Дзімка, я з Табою, і сустэрненсія ў Вялікага...

Гена Кеснер

► ПАДРАБЯЗНАСЦІ

Найджэл Гулд-Дэвіс: КАНТРАСТ ПАМІЖ ІМІДЖАМ БЕЛАРУСІ І РЭАЛЬНАСЦЮ АШАЛАМЛЯЕ

Найджэл Гулд-Дэвіс
Беларусі Найджэл Гулд-
Дэвіс пакінú нашу краіну
ў сувязі з завяршэннем
сваёй дыпламатyczнай місіі.
Літаральна за некалькі
гадзін да адлёту, на прэ-
канферэнцыі ён признаўся
журналістам, што не
хоча адсюль з'яджаць, а
ранейшае сваё рашэнне пра
абмежаванне тэрміну працы
ў Беларусі толькі думва
гадамі называў «самай вялікай
прафесійнай памылкай».

Найджэл Гулд-Дэвіс пакініў Беларусь сваёй «прыстойнасцю, спакойнай годнасцю, павагай, з якой людзі ставяцца адзін да аднаго». «Калі я сустракаюся з замежнікамі, якія першы раз прыхалі сюды, адно з першых іх уражанняў — якая прыгожая краіна, якія цудоўны горад і, самае голоўнае, якія дзіўныя, унікальныя людзі. Атрымліваеца, што мы, замежнікі, уражаныя апалаамляльным кантрастам паміж іміджам і рэалінасцю ў Беларусі», — падкрэсліў дыпламат.

Акрамя пудоўных людзей, дыпламата прывабівае і той факт, што праца ціпер, пасля паліпічнай зদисноні ў ЕС, больш цікавай. «Мы здзейнілі сваю спасаблівіту працы, і гэта вымагала

► ЭКСПЕРИМЕНТ

СЕЛЬСАВЕТАЎ СТАНЕ МЕНШ

Сяргей СЕМЯНОВІЧ, Бялынічы

У прэсе можна было суперчэць інфармацыю пра эксперымент па аўяднанню маланаселеных сельсаветаў, распечаты ў міністэрстве ў Віцебскай вобласці.

І вось стала вядома, што гэту ініцыятыву збіраеца падтрыміць і Магілёўская вобласць. Спачатку планавалася пачаць працу па аўяднанню сельсаветаў ужо

зараз, але, у сувязі з тым, што военны будзе праводзіцца перапіс насељніцтва, вырашана адкладзіць пачатак працы ў аўгуста.

Зараз супрацоўнікі сельсаветаў знаходзіцца ў разгубленасці з-за нівызначанасці свайго дзялішчага лёсу. Большасць з іх працаюць на сваіх пасадах даўгія гады, атрымліваючы за сваю працу нядрэнны заробак і зарабляючы так званы «стаж дзярэслужачага», які дае магчымасць датэрмінова выйсці на пенсію.

► АБ'ЯВА

ТРЫНАЦЦАТЫ РАЗ НА МАЙСТАР-КЛАС

Маладыя гродзенцы, якія хочаць пасправавацца свае сілы ў журналістыцы, могуць падаваць заяўку на ўдзел у праекце «Школа маладога журналіста-13».

ШМЖ — гэта унікальная школа ў Беларусі, дзе выкладаюць журналісты-практыкі. За 12 год яе праціўшы больш за 250 хлопчыкі і дзяўчынкі. Некаторыя з іх сталі лаўрэатамі нацыянальных і міжнародных узнагарод у галіне журналістыкі. Выпускнікі ШМЖ працаюць сёня ў газетах «Вечерній Гродна», «Гродненскіх відзяўніцтваў» і іншых.

Практыку навучэнцы праходзяць у рэдакцыі інтэрнэт-газеты і радыё «Твой стиль».

Да ўдзелу ў праекце «ШМЖ-13» запрашваюцца юнакі і дзяўчынкі ад 16 да 25 гадоў.

Заявы на ўдзел можна запоўніць з 2 да 21 верасня па адрасе: Гродна, вул. Будзённага, 48а-11, з 12:00 да 17:00 (акрамя суботы і недзелі).

Больш падрабязную інфармацыю можна атрымаць па тэлефонах: (+375 29) 784-32-21, 106-85-94.

Даведка

Зараз у нашым рэгіёне дзеянічаюць наступныя сельскія саветы: Бялыніцкі раён — 8 сельскіх саветаў: Вішоўскі, Галоўчынскі, Запольскі, Ланькаўскі, Лебедзянскі, Машчаніцкі, Цяжцінскі, Эсманскі.

Круглянскі раён — 7 сельскіх саветаў: Комсеміцкі, Круглянскі, Кручанскі, Лясянскі, Рубежскі, Цяцерынскі, Шаплевіцкі.

Шклоўскі раён — 12 сельскіх саветаў: Александрыцкі, Арадзіцкі, Гарадзецкі, Гарадзішчанскі, Заходскі, Каменна-Лаўскі, Рыжкавіцкі, Славенскі, Старасельскі, Талкачоўскі, Фашачскі, Чорнаручскі.

▼ ТЫДНЁВЫ АГЛЯД

СЫШЛІ Ў НЕБА...

Сергей САЛАЎЕУ

Трагедыя — гэта заўёды трагедыя. Але вельмі шкада, што яна становіцца галоўнай навіной тыдня, якую працягаюць абміркоўваць усе і ўся. І абміркоўваюць не адзін дзень. І будуць абміркоўваць надалей.

У Радаме (Польшча) падчас выканання дэмінтрацыйнага палёту разбіўся беларускі шматфункциянальны знішчальнік Су-27УБ. Абодва пілоты загінулі.

Падчас выканання фігур вышэйшага пілатажу знішчальнік пачаў губляць вышыню. Пілоты Су-27УБ — лётчыкі-снайперы Аляксандар Марфіці і Аляксандр Жураўлевіч — прынялі рашэнне не катапультавацца, а адвесці самалёт на максымальную магчымую адлегласць ад населенага пункта. Цаной свайго жыцця беларусы прадухлілі больш цяжкія наступствы катастрофы.

Палкоўнік Аляксандар Марфіці з'яўляўся намеснікам камандуючага Захоўдня аператар'ўна-тактычнага камандавання ВПС і войск СПА, палкоўнік Аляксандар Жураўлевіч — намеснікам камандзіра 61-й знішчальнай авіяцыйнай базы (ЗАБ) у Баранавічах (Брэсцкая вобласць).

Гэта трэцяя аварыя з удзелам ваеных самалётў у гісторыі сувэрэннай Беларусі, у якой загінулі пілоты. Першая адбылася 23 мая 1996 года. Уёй загінуў начальнік паветрана-агнівой і тактычнай падрыхтоўкі 61-й ЗАБ падпілоўкуну Уладзімір Карват. Цаной свайго жыцця лётчык адўвё самалёт, ікі загарэўся, ад населенага пункта. Указам презідента Карвату, першому ў краіне, было прысвоена званне Героя Беларусі (пасмертна). Другая аварыя адбылася 19 мая 1997 года ў раёне Баранавічаў. Су-17, які разбіўся, пілатаваў падпалкоўнік Сергей Паграбан. Прычыны яго гібелі не абраходзіліся.

30 жніўня Міністэрства Беларусі агульна папярэднюю прычыну катастрофы — траплянне птушкі ў паветразаборнік рухавіка знішчальніка. Замежныя СМИ вылучылі і іншыя версіі: памылка пілотаў пры выкананні фігур вышэйшага пілатажу на невялікай вышыні і страта прытомнасці адным з лётчыкаў.

Канешніе, у прычынах катастрофы разбірэцца адмысловая камісія. Але нешта ўж жадаеца дзіўнай. Папершае, хуткасць, з якой беларускія Міні-

бароны выказалася пра папярэднюю версію крушэння: без экспертыза, без расшифровкі «чорных скрыні», без аничага. Па-другое, Су-27УБ — гэта знішчальнік-«усенадворнік», які павінен лётцаў пры любым надвор’і, ці то снег, ці то град, ці то пясчаная бура. Заваліца ададнай птушкі? Вельмі сумнёўна. Па-трэцie, з кулаараў прасачылася інформацыя, што з Адміністрацыі презідента ваенним настоўліві парапі «не раздымуваць» тэму катастрофы.

У Баранавічах калі аявізводу вісёй плакат з выявай таго самага 63-га борта. 2 верасня, перад прылётам целаў загінуўшых пілотаў, на плакаце замалечвалі лічбу «63...». Ці не кірдына?

Але больш крӯдна за каментары на шматлікіх форумах, якія абміркоўвалі катастрофу. Нечакана

намасць большасць стала намікаць на дрэнную падрыхтоўку пілотаў (хача лётчык-снайпер — вышэйшай прафесійнай кваліфікацыяй), нешматлікім колькасць налёту (у першага пілота — 2,5 тысячи гадзін налёту, у другога — 1600), дранную тэхніку (самалёт перад адпраўкай на аявішоу прайшоў мадэрнізацыю). І дакацілі да таго, што ўгогуле нашы лётчыкі, — не героі, а ахялры аbstавінаў.

Да чаго ж мы сібе не любім! Нават у геройскім учынку шукаем нешта дрэннае. Нават калі самі пілаты прызнаюць героямі ўчынкам нашых лётчыкаў, мы ўсё роўна займаємся самарынжэннем. Дарэчы, для ўдзелу ў вайсковым рytale — развітнія прыбыў камандуючы ВПС Польшчы Анджэй Бласік, а таксама рота ганаравой варты Войска Польскага. А іхта ўжо — не хухры-мухры.

З добрых навінаў можна адзначыць адну. Прэзідэнт Аляксандар Лукашэнка становіцца спарадкін беларусам. У першы дзень новага навучальнага года ён узяў удзел у цырымоніі адкрыцця Цярбіцкага беларускамоўнага навучальна-педагагічнага комплексу яслі — сад — сярэдняй школы ў Столінскім раёне Брэсцкай вобласці.

Важна тут тое, што комплекс — цалкам беларускамоўны. Здаецца, па ўсёй краіне такіх комплексаў

няма. Можа, гэты учынак паспрыяе пашырэнню беларускамоўнага наўчання на ўсёй краіне?

Цікавая навіна прыйшла са Злучаных Штатаў. 1 верасня амерыканскасе выданне «The Virginian-Pilot» паведаміла пра тое, што суд штата Вірджынія асудзіў 27-гадовага Пятра Баравіка на пять гадоў пазбаўлення волі.

Асуджаны быў падначаленым іншага беларуса, Віктара Круса, які атрымаў сем гадоў пазбаўлення волі ў ліпені эгзага года. Баравік прызнаў сябе вінаватым у том, што ўзяўлічыаў на пастаўцы нелегальных працоўных у гасцініцы і рэстараны пад кіраўніцтвам Круса і яшчэ аднага лідара групоўкі. Следства выявіла, што Баравік агулам зарабіў на нелегалах калі 233 тысячи долараў.

Пётр Баравік прыехаў у ЗША ў 2003 годзе. Ён разам з шэрагам іншых людзей (іх імёны пакуль не называюцца) атрымалі палітычныя прытулак у 2004 годзе як узdeльнікі апазіцыйнай арганізацыі «Зубр».

«Зубр» спыніў сваё існаванне яшчэ ў 2006 годзе. Але дагэтуль яго дэйніцасць адгудукае па ўсіх частках свету. На шчасце, следства ўстанавіла, што Круса і Баравік не уваходзілі ў палітычную арганізацыю «Зубр» і іх не пераследавалі за палітычную дэйніцасць. Так што беларусская апазіцыя і яе брыгада «зуброўцы» могуць быць спакойніць.

І яшчэ адна прыкольная навіна. Беларусу не адмовілася ад вытворчасці «мабільных кірпідонаў». Прадпрыемства «Мастоўская сельгасгаспадка» Сяргей Міцкевіч, праект па вытворчасці недарэгіяр сотовых телефоніў знаходзіцца на стадыі распрацоўкі. Чакаеца, што ў новых мабільнікі для пенсіянера будзе мінімальны набор функцый. Як паведаміў дырэктар прадпрыемства «Мастоўская сельгасгаспадка» Мікалай Лісай, адной з галоўных будзе з'яўляцца функцыя SOS, дзе запрагаючыя найблізьшыя важныя нумары для пажыхальных людзей. Таксама для больш камфорнага выкарыстання ў мабільных апарату зробіць вялікія кнопкі і вялікі экран. Апрача таго, паведаміло споўдэрктара завода, тэлефон будзе максімальная доступны па цене для мэтаўай аўдыторыі.

З гэтай ідэяй «дагонім і перагонім Siemens і Nokia» беларускія ўлады наслісілі даўно. Але цікава, колькі будзе важыць падобны апарат і ад якой сім-картыкі ён будзе працаўца? «Бест» жа ўжо прададзе туркам, і на яго месцы даўно ўжо Life!)

КАЦЯРЫНА КАРСТЕН

Двухразовая алімпійская чэмпіёнка Кацярына Карстэн шосты раз выйграла золата на чэмпіянаце свету па акладэмічным веславанні ў класе лодак-адзіночак. У фінальным заездзе сусветнага форуму ў польскай Познані беларуска прададолела 2 000 метраў за 7 хвілін 11,78 секунды. Больш за палову дыстанцыі Карстэн трымалася на чацвертай пазіцыі, але на фінішы дабілася перамогі. Срэбра першынства планеты ў Познані заваявала брытанка Кэтрын Грынжэр, бронза дасталася чашы Мірке Кнапковай (7 хвілін 16,22 сек.).

Кацярына Карстэн — першая і аднаянай двухразовая алімпійская чэмпіёнка (1996, 2000) у гісторыі незалежнай Беларусі; шасціразовая чэмпіёнка свету (1997, 1999, 2005—2007, 2009) у веславанні на адзіноччы. Заслужаны майстар спорту СССР. З 1997 года жыве ў Германіі.

ВАЛЯНЦІН СТАНКЕВІЧ

Дзесяцікасцінік Валянцин Станкевіч заваяваў гран-пры на міжнародным фестывалі народнай творчасці для асабу з аблежаванымі магчымасцямі. Валянцин Станкевіч выкананы на фартэліна твор Іосіфа Гайдна «Санатапартыя», які адпавядае ўзроўню 5-га класа музычнай школы для звычайных дзяцей. Холопчык таксама стаў дыпломантам фесту як вакаліст.

Валянцин — старэйшы з чатырох холопчыкаў у сваёй сям'і. Ён нарадзіўся сліпым, але з надзвычайнім талентам. У школе ў дзіцяціці выявілі аблежаваныя смычкі, а таксама вельмі добраю памяць. Каб мець магчымасць «вятацца» творы, ён асвоіў нотны брайль. А цяпер вучыць музыку па начытах на дыктафон нотных записіх. Для Валянціна фартэліна — другі інструмент, першы — баян. Малады музыка грае на прафесійным піяцірадным баіне, у ягоным рэпертуары — пітарагадзінна праграма з твораў узроўню складанасці музычнай вучэльні. Акрамя баіна, Валянцин грае на трубе, выступае з дыхавыми аркестрамі школы. Юнактаксама піша вершы на беларускай, рускай і польскай мовах. Плануеца, што восенін Валянцин Станкевіч возьме ўдзел у міжнародным творчым конкурсе ў Любліне.

Першы міжнародны фест народнай творчасці для асабу з аблежаванымі магчымасцямі зদароўя пракацуе ў Маскоўскім сацыяльна-гуманітарным інстытуце. У ім узялі ўдзел калі 320 тэнтаўтаў у зурсісе ад 14 да 30 гадоў. Акрамя Валянціна Станкевіча яшчэ троє гродзенскіх дзяцей стапілі дыпломантам фесту: дзесяцікасцініца школы-інтарната для дзяцей з парушэннямі зроку Вікторыя Глінскай ў намінацыі «мяккая цацка», а таксама дзесяцікасцініца школы для дзяцей з парушэннямі слыху Аміля Шрэдэр з працай з пачэркак і Ксенія Саліхава з жэставай песней.

КАСЯ ГАЛІЦКАЯ

Актыўісткі «Маладой Беларусі» Касю Галіцкую звольнілі з працы пасля візіту да кіраўніцтва супрацоўніці Ка-мітэта дзяржбяспекі. Дзяяўчына працаўвала перакладчыць у замежнай фірме, якай займалася продажам сельскагаспадарчай тэхнікі. Дырэктар фірмы не меў прэтэнзій да выконваемай працы, але ўсё адно быў вымушаны звольніць супрацоўніцу. Касю Галіцкую падобным чынам звольнілі з працы другі раз. Раней яе напрасілі сисці з яшчэ адной нездзяржаўнай фірмы, якай займалася выпуском папіграфічнай прадукцыі. З-за яе палітычнай дэйніцы ў дзячынны калісьці былі праблемы і па вучобе. Кася Галіцкая дойгі час была актыўным сбрам незарэгістраванай у Беларусі арганізацыі «Малады фронт». Неаднаразова аddyбала пакаранне ў следчым ізялятвары на Акresscіні.

Фото: Юлія Даценко

► З'ЕЗД

ВАРЫЯНТЫ ЗАЎТРАШНЯГА ДНЯ

5 верасня адбудзеца чарговы з'езд партыі БНФ — палітычнай структуры, пра якую так ці інакш ведаюць ва ўсёй Беларусі. Чакаеца, што ў з'ездзе прымуць уздел калі 360—370 дэлегатаў. Будзе разглядацца два асноўных пытанні: вылучэнне кандыдата ад партыі на наступныя прэзідэнцкія выбары і абранне новага старшыні. Уласна кажучы, інтрыга маецца толькі ў другі частцы. Цяперашні кіраунік партыі Лявон Барщэўскі збіраеца сыходзіць са старшынствам на іншую «пасаду» — у кандыдаты на прэзідэнцкі фатэль. На пасаду старшыні партыі цяпер прэтэндуюць два намеснікі: Аляксей Янукевіч і Віктар Івашкевіч. Гавораць, што прыхільнікі абвода маюць пароўну, усё вырашыцца галасаваннем тых, хто не яшчэ вызначыўся. Аляксей Янукевіч — з плыні маладых апазіцыйных палітыкаў, якія сталі на крыло і хоцьці весці за сабой, а не ісці за кімсці. Віктар Івашкевіч у беларускай палітыцы адзін са старожылаў. Напярэдадні з'езду партыі журналіст «НЧ» Вольга Хвойн паспрабавала даведацца пра мары палітыкаў і іх бачанне ситуацыі ў партыі.

— Як можна ахарактарызаць апошнія паўтара гады кіравання партыі Лявона Барщэўскім?

Аляксей Янукевіч: Лявон Барщэўскі прыйшоў на старшынства пасля дастатковая дўялага перыяду, калі ён не прымав уздел у кірауніцтве партыі. І яго лінія ў значна меншай ступені, у адрозненні ад Вінцку Вячоркі, была залежнай ад АБ'яднаных дэмакратычных сіл. Цэнтр прынцыпіація рашэнняў стаў бліжэй да Фронту — гэта першая і пазітыўная адметнасць. Спадар Барщэўскі адкрыта дэклараў падчас свайго абрання, што будзе заснавальнік парадак у партыі, гэтым і займаўся, у сваім разумэнні. Была ў яго і спроба выбудаваць жорсткую партыйную вертыкаль. Асноўным парушальнікам спакою ў партыі выступіў Але́сь Міхалевич. Барщэўскі са згоды Вінцку Вячоркі здолеў прапанаваць і правесці рашэнне пра выключэнне Але́са. Але час паказаў, што справа была не ў Міхалевічу, і спатрэбліўся больш глыбокія «чыстыкі». Лявон Пятровіч быў гатовы пайці далей у гэтым, але яго не падтрымала большасць партыйцаў. Тому навесці той парадак, які ўжоўляўся, не атрымалася.

Віктар Івашкевіч: Як спрабы навядзенія дысыпіліны і парадку ў структуры.

— У якім стане партыя знаходзіцца цяпер?

А. Я.: Адчуваеца ўнутраная напруга. І на гэтым з'ездзе яна мусіць неяк вырашыцца. Але я спадзяюся, што расколу не будзе, бо Фронту няма куды дзяліцца далей. Я перакананы, што пасля з'езда гэта напруга сядзе на нуль. Падкраслю, што падзел на два лагеры, монцнага супрацьстаяння ў самой партыі няма. Гэта ёсьць толькі на ўзорнай кірауніцтве.

В. І.: Партыя знаходзіцца на раздарожжы. Ёсьць тыя, што прапануе дзейніца з пазыцыі, што Лукашэнка не змяніць, таму траба прыстасоўвацца да рэжыму і пакрысе яго цывілізація. Ёсьць другія пазыцыі: эканамічныя крыйзіс нам Бог дае для таго, каб зрабіць трансфармацию не чакаючы. Вось з гэтых шляху і будзе збораць на з'ездзе. Калі аддадзьце першаму шляху, то не

треба працаўваць з рабочымі, а варта ісці ў выканкамы на ўмовах прымакоў і прасіцца ў кансультанты. Другі — вымагае працы з сацыяльнымі групамі.

— Што можна сказаць на-коне філій партыі?

А. Я.: Я мушу прызнаць, што сёння камунікацыя паміж цэнтрам і рэгіёнамі кепская. Рэгіёны не вельмі цікавяцца тымі рашэннямі, што прымаюцца ў цэнтры і не вельмі натхнёна іх выконаюць. Што тыцыца дзяяльнасці структураў, то я б сказаў так: усё пазнаеца ў парадніні. У нас сям'я разгліняваныя і дзеяльнасць рэгіянальных структур з усіх апазіцыйных сіл. Калі гаварышь пра магчымасць рэальная ўпільваваць на сітуацыю, праводзіць якасныя выбарчыя кампаніі, то не кожная філія на такое здольна, тым больш, калі б траба было прасоўваць не аднаго, а дзесяць чалавек. Але філіі жывыя. Нават калі індэспецыя ўздеў, што мы мусім дамаўляцца пра супольную дзейнасць, кампаніі. Абсалютна не нармальна, калі ў нас атрымліваеца весці дыялог з камуністамі, сацыяль-дэмакратычнымі партыямі, і немагчыма наладзіць стасункі з Рухам «За свабоду». Беларускіх хрысціянскіх дэмакратыяў. Прычына гэтага мне бачыцца ў тым, што пасля завяршэння прэзідэнцкай кампаніі 2006 года Фронт не здолеў прымусіць формулу, як акумуляваць грамадскую энергию, што тады вызывалася. Я не могу сказаць, што вельмі эффектуно спрашаваў Рух, але, прынамсі, яны імкнуліся ахапіць гэтых людзей. Магчыма, аткыўнасць Руху і наша немабільнасць спрашававаля пачуцці канкуренцы.

В. І.: Кірауніцтва руху хоча пастаўіць партыю пад свой канトル, зрабіўшы яе служжкі на пабегушках. А прыхільнікі аўтаноміі гэтага не прымалі. Праплечы яшчэ ў тым, што Рух імкніцца пайсці паспель: і грамадская арганізацыя, і палітычна, і праваабарончая. Гэта спекуляцыя, трывашыя на пабегушках. А прыхільнікі аўтаноміі гэтага не прымалі.

А. Я.: БНФ выконвае цяпер ролю своеасабівага хрыбта АДС, бо партыя была адным з ініцыятаў стварэння кааліція, пяцянула вялікую частку працы. Разам з тым палітычны ўзлы БНФ у АДС цяпер недапушчальна малы. Мы маем ўжо меншасць разам з іншымі нацыяналь-дэмакратычнымі сіламі ў радзе аўданічных Дэмсаў. На сённяшні момант нельга гаварыць пра тое, што развіццё АДС істотна адпавядае інтарэсам партыі.

В. І.: Ключавое месца. Без БНФ няма АДС. Аляксандр Мілін-

Віктар Івашкевіч

Аляксей Янукевіч

кевіч і яго паплечнікі гавораць пра стварэнне правай кааліцыі, але без БНФ яе не будзе. Так склалася аб'ектуно, што ў нас партыя можа і не такая моцная, як у 1990-я, але лепшша за іншыя. Ёсьць патэнцыяль. Лічу, што граба працаўваць з сацыяльнымі групамі, выхадзіць да людзей. Калі мы ператворымся ў НДА, то гэта фактычна шлях да самаізлішы і згасання.

— Супрацьстаянне паміж партыяй БНФ і рухам «За свабоду» перыядычна абвяшчаецца абвешчана.

А. Я.: Стасункі паміж партыяй і рухам складваюцца кепска, хадзяцілікі колькасць нашых членіў на рэгіёнах супрацьстаянча з Рухам. Я лічу, што сітуацыя патрабуе выпраўлення ў тым плане, што мы мусім дамаўляцца пра супольную дзейнасць, кампаніі. Абсалютна не нармальна, калі ў нас атрымліваеца весці дыялог з камуністамі, сацыяль-дэмакратычнымі партыямі, і немагчыма наладзіць штадзённыя інтарэсы людзей. Важна пазабіцца ад іміджу венчых паражэнцаў, які нам навесці Лукашэнка. Для гэтага варта ўстрымлівацца ад аўбяшчэння мэтаў, калі загадзя відома, што мы іх не зможем выканаць. Мусім накапіць мэну вагаўшы паслеху.

В. І.: Я буду вылучацца на кірауніцтва руху хоча пастаўіць партыю пад свой канトル, зрабіўшы яе служжкі на пабегушках. А прыхільнікі аўтаноміі гэтага не прымалі. Праплечы яшчэ ў тым, што Рух імкніцца пайсці паспель: і грамадская арганізацыя, і палітычна, і правааборончая. Гэта спекуляцыя, трывашыя на пабегушках. А прыхільнікі аўтаноміі гэтага не прымалі.

А. Я.: БНФ выконвае цяпер ролю своеасабівага хрыбта АДС, бо партыя была адным з ініцыятаў стварэння кааліція, пяцянула вялікую частку працы. Разам з тым палітычны ўзлы БНФ у АДС цяпер недапушчальна малы. Мы маем ўжо меншасць разам з іншымі нацыяналь-дэмакратычнымі сіламі ў радзе аўданічных Дэмсаў. На сённяшні момант нельга гаварыць пра тое, што развіццё АДС істотна адпавядае інтарэсам партыі.

В. І.: Ключавое месца. Без БНФ няма АДС. Аляксандр Мілін-

другой, у прамежках дзейнасць зварочваеца. Таксама варта адкінуць іллюзіі адносна того, што мы нечага дамагаліся на пачатку 1990-х вызначанымі сродкамі і метадамі, і зараз мы спранаўлююць. Таксама варта пазбавіцца ад чаканняў, што адбудзеца эканамічныя крах, людзі масава выйдуть, і гэта дазволіць змяніць палітычны рэжым. Лічу, што планы мусіць складацца на поўны палітычны цыкл — чатыры-пять гадоў, павінны ставіцца высокія, амбітныя мэты, але даслідныя. Напрыклад, прынятгненне новых людзей, і не проста людзей, а тых, хто гатовы прынесці з сабою новыя ідэі. Улада ціпер, нягледзячы на сваю грувасткасць, куды больш дынаўмічна і гібкая за нас. Мы мусім ставіць сабе мэту павелічэння папулярнасці партыі, кампаніі. Але траба зрабіць гэта наўпрывесці да падпілкім галасу. Калі мы гэта гаворым, што БНФ — мae яны каўтоўшыні і можа абараніць штодзённыя інтарэсы людзей. Важна пазабіцца ад іміджу венчых паражэнцаў. Але тады не будзе мець сэнсу вылучаць канкурэнта ад АДС, тым больш што і працэдура гэтага наўпраці ці будзе канчатковая ўзгодненая.

— Якія бачыцца сіле ў беларускай палітыцы ўздэлу партыі ў прэзідэнцкіх выбарах?

А. Я.: На гэтым этапе адзінае, што нас павінна турбаваць, гэта ўзмоўы, на якіх будуць адбывацца гэтыя выбары. Фармат нашага ўзделу мы мусім вырашыць пазней, гэта справа вясны наступнага года. Траба сформуляваць галоўнае патрабаванне: уключыць нашых людзей у выбарчыя камісіі і дапусціць да кантролю за падпілкім галасу. Калі мы гэта гаворым, то має сэнс выступаць свайго кандыдата. Але тады не будзе мець сэнсу вылучаць канкурэнта ад АДС, тым больш што і працэдура гэтага наўпраці ці будзе канчатковая ўзгодненая.

— Як адчуваеце сіле ў беларускай палітыцы?

А. Я.: Палітыка — гэта тая сфера дзейнасці, якую мне падабаецца. Разам з тым у Беларусі палітыкі як такой няма, апазіція адле адуначаная. Натуральна, ёсьць мондае жаданне, каб мы вярнуліся ў палітыку і змаглі ўпільвіць на падзеях і рашэнні, што прымалі. Я лічу сябе моцнай натуралістай і нейкіх дэпрысій з нагоды, што не атрымліваеца рэалізація сваіх планаў вылучаць. Мусім накапіць мэну вагаўшы паслеху.

В. І.: Я буду вылучацца на кірауніцтва руху толькі тады, калі з'езд вылучыць Лявона Барщэўскага ў кандыдаты. План майдзеяці — разграбіць шырокую кампанію, якую дапаможа прыцягнуць сацыяльна незадаволеныя слай грамадства. Калі з'езд падтрымаша гэта — будзем працаўваць, а кірауніцтва партыі будзе ў штабам. Калі не, то я не планую вылучаць.

— Што з эстафага рабілася апошняй гады?

А. Я.: Апошняй гады Фронт находитсі ў рошчы АДС, пераважная частка нашых энергій і сіл у східзіць менавіта на раскрыжку гэтай структуры. АДС з пэўным сэнсе ўзмазніліся, але карысці менавіта партыі ад гэтага не было. І людзі на паступова пачалі забываць пра партыю, яе ідэі. Таму ёсьць свае стросы, і радасці. Гэта жыцці.

В. І.: Сённяшнія ўзмозы палітыкі ўспрымаю як рошчынсці, дадзенасці. Таму ёсьць свае стросы, і радасці. Гэта жыцці.

— Ці ставіце сабе мэту прыйсці да ўлады і кім сябе бачыце ў будучыні?

А. Я.: Канешне, як мінімум — спікерам парламента, як мак-сімум — прэм'ер-міністрам ці прэзідэнтам.

В. І.: Натуральна, калі я заўяляю, што нам трэба ісці на выбары і перамагчы, то маецца паслеху із мэркавання, калі пашлюць — тым і буду змансціца.

► КАНФЕРЕНЦЫЯ

ЯК ВЫЛЕЧЫЦЬ ПАЛІТЫЧНЫ «НЕЎРОЗ»

Вольга ХВОІН

Пакуль Аляксандар Лукашэнка і Дзмітрый Мядзведзеў у Сочы вырашалі будучыню АДКБ і размаўлялі наконт будаўніцтва беларускай АЭС, у Мінску высвятылі, у якім рачышчы мусіць развівавацца адносіны паміж дзвюма дзяржавамі-суседкамі.

«Беларусь — Расія: ракіроўка ці перазагрузка?» — на такоем пытанні спрабавалі адказаць прадстаўнікі апазіцыйных палітычных сілаў Беларусі і Расіі падчас аднайменнай канферэнцыі. Неблагая высновы, яркія асобы, але адзін мінус: реальная ні беларуская, ні расійская апазіцыя на міжнародную палітыку сваіх дзяржаў не ўлічыла. Прадстаўнікі ўладаў канферэнцыю прайгнаравалі.

Характэрна, што і беларускі і расійскі бакі сышліся ў шрагу тэзаў, як то: змены ў Расіі ў демакратычным кірунку паяцнучы апісаныя рэформы ў Беларусі; аўтарытарныя рэжымы не мо-

фото: Юрые Дударэнка

гучу дамаўляцца, бо на першое месца выступаюць не законнасць і права, а ўнутраныя амбіцы і жаданне дэмантраваць сілу.

Што тычыцца перспектыв Саюза, аўдзіннях дзвюх юрдычна незалежных дзяржаў, то варта прызнаць, што яны даўно перайшлі ў шраг пустых абліянанак. Беларусы не бачаць сябе ў складзе Расіі. Важна, што прадстаўнікі расійскай палітычнай апазіцыі ўжо прызнаюць Беларусь як крайну з правам на суверэнітэт.

Адносіны нашых суайчыннікаў да магчымага аўдзіння ў Расіі прадмантстраўваў сацыёлаг, дырктаў сацыяметрычнай лабараторыі «Новак» Андрей Вардамашкі. Паводле даследавання, геапалітычная арментанцыя беларусаў зведала некалькі этапаў разінцы. Для 2000-га — першай паловы 2004 года была харацтвона роўнанакіраванасць на Усход

і Захад. Аднак пасля пашырэння Вўрапейскага саюза ў 2004 годзе і па зудзейнінем негатыўнай інфармацыі беларускіх СМІ пачаўся рост праразісцкай арментанцы.

У 2007 годзе пасля шэрагу палітычных і эканамічных канфліктав з Расіяй (найперш «газавай вайны») працентных, хто арментенша на ўсходнюю суседку, зменшыўся на 10 працэнтаў. Адначасова беларусы начали больш пільна прыглядзіцца да Захаду. Да гэтага часу мы жывем у стады зацікіўленасці ёўрапейскім курсам. Між іншым, за ухваходжанне Беларусі ў склад Расіі на правах федэральнай выступаюць толькі піши працэнтава жыхароў «сінівакай», а 74,1 працэнт лічача, што Беларусь павінна быць незалежнай.

Рэчаіснасць вымагае ад Расіі прымрыцца з фактам, што Беларусь наўрад пі ўвойдзе ў яе склад, і што калісці становішча сябрам ЕС і

NATO. Кіраўніцтву Расіі, як адзначаў палітык Леанід Гозман, варта пазбавіцца ад «неўрозу» і асэнсаваць, чаго ж яно ўсюгле хоча ад адносін з Беларуссю.

«Неўз» сказаў, што ў Расіі і Беларусі вельмі дрэзныя ўзаўмадносіны. Паміж Расіяй і Украінай, Расіяй і Грузіяй стасункі значна горшыя, з Грузіяй мы нават вівали, — прападві асацыятыўнага паралелі Гозман. — Расія і Беларусь паводзіцца сябе як муж і жонка, якія і разысці не могуць, і жывіць разам не здольныя, таму ператвараюць сваё жыццё ў пекла. Доказ гэтаму — крыўды адзін на аднаго, пастаніна высыягленне таго, чаму партнёр, сучын сын, такі ніждзічыны. З расійскага кіраўніцтва хто-небудзь пачынае гаварыць: вось мы вам столькі далі, а вы нават Абхазію прызнаце не хочаце. Хоць, падавалася б, чаго б у вас аблямалася прызнаць Абхазію? Хаця незразумела, як бы нам стала лепш ад гэтага».

Фінансавыя датыцы з боку РФ беларускаму рэжыму ствараюць канфлікт інтарэсаў у самой Расіі. «Агулам РФ выдаўліла Беларусі каля 120 мільярдаў рублёў кредиту. Ці значаць для Расіі што-небудзь гэтыя гроши? У гэтым годзе расійскі ўрад адмовіўся ад падвышэння зарплаты, 120 мільярдаў рублёў — гэта для рэгіёнаў пад'ём заробка прыкладна на 6,6 працэнта», — заявіў экс-намеснік міністра фінансаў РФ Сяргей

Аляксашанка. Паводле яго меркавання, выдача крэдытаў і іх вяртанне — прадмет палітычнага гандлю, які неаднадычы будзе выкарыстаны бакамі ў сваіх інтарэсах. Пры гэтым і Расія, і Беларусь пакуль што занадта залежныя адні ад адной, каб хутка вырашыць усю канфліктную пытанні. Беларусь энергетычна залежыць ад Расіі, апошняя, у сваю чаргу, залежыць ад транзіту па тэрыторыі Беларусі.

Замест падсумавання варта прывесці слова Леаніда Гозмана: «Ціца адна праблема: расійская грамадства ў плане расійска-беларускіх адносін складаецца ў ненавязе да Беларусі. Ёсьць меркаванне, што беларуская дзяржава — гэта што-то штучнае і выпадковое. Ну, хлопцы, вось вам праста пашанцавала незразумела з чаго. З якой, наогул, радасці Беларусь — дзяржава? Вось гэта распаўсюджаны пункт погляду ў Расіі. І негатыўні дачыненні да Лукашэнкі ў расійскай ліберальнай частцы грамадства пераносіцца калі не на беларускі народ, то на беларускую культуру, беларускую гісторыю і дзяржаўнасць». Парнёры, якія не паважаюць адзін аднаго, наўрад ці будуть весці справы адкрыты і начыстую. Адсюль пастанінныя канфлікты і гульни на «апярэдзіванне» з жаданнем выкарыстаць палітычнага хаўпуніка і адначасова апанента, а заадно і выйсці ў дамкі.

► МЕРКАВАННЕ

Барыс Нямцоў: ДЭМАКРАТЫ Ў РАСІІ НІКОЛІ НЕ БЫЛІ ПРЫ ЎЛАДЗЕ

Адным з удзельнікаў Міжнароднай канферэнцыі «Беларусь — Расія: ракіроўка ці перазагрузка» быў вядомы расійскі палітык, былы сустаршыня Саюза правых сіл, эксп-віц-прем’ер расійскага ўраду, эксп-міністр паліва і энергетыкі і былы губернатар Ніжагородской вобласці Барыс Нямцоў. У перапынку паміж пасяджэннямі форума палітык адказаў на пытанні карэспандэнта «НЧ» Генадзя Кеснера.

— Барыс Яўфімавіч, як так склалася, што «правы» ў Расіі спрацілі ўладу?

— Справа ў тым, што дэмаграты ў Расіі пры ўладе асабліва ніколі і не былі, калі не лічыцца рамантычнага часу жніўня 1991 года. Ужо ў 1992 годзе прэм’ер-міністрам стаў Чарнамырдзін, якога нават чыста візуальна цікава называць дэмагратам. Апроч таго, на долю расійскіх дэмагратоў вышла самая цяжкая і наўдзячайная праца. Трэба было з разінаміцца ратаваць краіну, якую там апынулася пасля банкротства і распаду СССР. І вы самі ведаце, што з разінаміцца руководчыком яшчэ нікто не выходзіў — усе такія бледнаватыя і кепска стаяць на нагах. То бок, нам выпала

зрабіць усю чарнавую працу. І гэта адна з прычын таго, што дэмаграты не кіравалі краінай.

Другая прычына — расійскім дэмагратам не мочна пачынаці. Напрыклад, калі я быў міністрам паліва і энергетыкі, нафта каштавала дзесяць долараў за барэль. Зараз у Путіна — семдзесят піньць, і ён бешча ў істэрыи, што ў яго дэфіцытны бюджет, спад ВУП на дзесяць працэнтаў і гэтак далей. Мы захавалі Расію пры дзесяці доларах. Натуральна, гэта было вельмі цяжкае жыццё. Людзі, тым не менш, нікія не атасамліваюць кошт на нафту са сваім рэальнym жыццём. Маўляй, прышоў Путін, і жыць стала лягчэй. А то, што калі прышоў Путін, і так супала, нафта стала дзяржайшай, яны згадацца не могуць.

І троны прычына — гэта такая гебельская-пушкінская прата-гандыя супраць ліберальных кантоўніасці, якую ён праводзіць апошні дзесяць гадоў, ненавідзячы ўсё жывое, усё, што вакол, уключна суседзі.

— Звернемся да пытання так званага «дуумівата». Натуральна, у першыя дні і настав месяцы было зразумела, што Дзмітрый Мядзведзеў не зможа праводзіць уласную палітыку. Але працішло ўжо багато часу, ці змянілася што-небудзь у гэтым сэнсе, ці мае Мядзведзеў рэальную ўладу ў Расіі?

— Не. Пуцін доўга выбіраў чалавека слабага, лаяльнага і не здольнага кіраваць краінай. І ён яго знойшоў — гэта Мядзведзеў.

Гэты чалавек не здольны паўнавартасна кіраваць дзяржавай, бывае дзесяцідольным прэзідэнтам. Уласна, яго місія ў тым, каб быць шырмаю. Проблема ў іншых, праблема ў тым, што такая руская традыцыя на працягу стагоддзяў — хто ў Крамлі, той і ўлада, гэта легітімна пасада прэзідэнта, якая легітімна ўжо тысяччу гадоў існувания Расіі, — гэта традыційныя парушэнні азеляненія дзесяціў Путіна з-за яго жадання застасці пры ўладзе. Апроч таго, ён распостраўвае Канстытуцыйную, бо, паводле Асноўнага закону, Расія — прэзідэнцкая краіна, і ён яе раастрантаў разам з традыцыяй.

Гэта, натуральна, вельмі кепска, таму што і без таго ў нас

дзяржава вельмі карумпанавана ю неэфектыўная, а з улікам гэтай канстытуцыйнай і гістарычнай турбулентнасці яна стала яшчэ большім слабак. Дзяржава агрэсіўная, але слабая.

— А апошнія заявы Мядзведзея, напрыйклад, наконт Украіны — гэта яго спробы паказаць сябе моцнымі кіраўніком ці што-то іншае?

— Не, ён спрабуе. Але я скажу інакш: чым слабышы чалавек, тым больш грозныі мусіць быць ягоныя прамовы. Увогуле,

калі размаўляюць сур’ёзныя людзі, яны размаўляюць напаўнёлася, не захадзяці пад паўтарыць. Але, мяркуючы па гэтых дзесяніях, падаеща, што яны нікіх высноваў не зрабілі.

— А калі Мядзведзеў піша Юшчанчуку грозныя лісты, то, за выключэннем Украіны, дзе ўсё ж ізвеяцца, кампанія, больш на гэта нікто ўсё-таксама не разэгуюць, бо ўсё разумеюць, што гэта або таны піар, або няўклодныя спробы паўпілаваць на сітуацію ў іншай краіне. Дарачы, і ў нас у Расіі на гэта сур’ёзна не разэгуюць.

— Ці не байца кіраўніцтва Расіі наступіць на адны і тыя эз-граблі, калі пабач папраўдніх прэзідэнцікіх выбараў на Украіне яны адкрыты падтрымалі аднаго кандыдата, а перамалі атрымаў зусім іншы?

— Ведаецце, разумны вучыща на ўласных памылках, а дурань увогуле не вучыща. Калі б улады быті разумны, то яны бы тую ганебную гісторыю 2004 года, якую яны прыгадалі, не захадзяці пад паўтарыць. Але, мяркуючы па гэтых дзесяніях, падаеща, што яны нікіх высноваў не зрабілі.

А ўвогуле, расійская праблема ў тым, што ў нас чым даражэшы ўнія, тым дурнейшы ўнія. Трэба было зрабіць. У нас IQ урада алваротна прапарцыіны кошты на нафту. Паколькі зараз нафта каштавае 75 долараў за барэль (а гэта сапраўдныя дарога), то, канешне, патрабавацца ад уладаў аналізу, у тым ліку і ўласных памылак, было б, верагодна, заўчастна.

фото: Юрые Дударэнка

©

ГРАМАДСТВА

6

ПРАБЛЕМА

ІЗГОЙ ЦІ ЧАСТКА ГРАМАДСТВА?

Вольга ХВОІН

Дыскрэдытація грамадзян у Беларусі паводле тых ці іншых прыкметай не з'яўляецца паказчыкам недасканаласці дзяржавы. Эта з'ява характарная для грамадства, пачынаючы з старжыгітных часоў. Іншая справа, як соцыум на яе реагуе, ці гатовы змагацца з праявамі дыскрэдытаціі.

У Беларусі рэдка гаворыцца пра дыскрэдытацію паводле прыкметай полу ці нацыянальнасці. Куды часеў звязана з ўвага на «асаблівую адносіну» да людзей з фізічнымі ці псіхічнымі асаблівасцямі, напрасту кажучы — інвалідаў.

Беларусь плануе далучыцца да Канвенцыі аб правах інвалідаў, якая была прынята Генеральнай асамблéй ААН у 2006 годзе з мэтай заахвочвання, абароні і забеспечэння поўнага і роўнага ажыццяўлення інвалідамі ўсіх праву чалавека і асноўных свабодаў. Документ падпісані калі 140 дзяржаваў. Старшыня асацыяцыі

Фота Юрыя Дзядко

інвалідаў-калясчнікаў Сяргей Драздоўскі лічыць намеры беларускай дзяржавы далучыцца да канвенцыі станоўчым фактам.

У беларускім Законе «Аб сацыяльнай абароне інвалідаў» існуе норма, якая прадугледжвае іх абарону ад дыскрэдытаці. Ціпер рыхтецца да прыняція новая рэдакцыя закона, якая выключае гэту норму і прадугледжвае, што беларускіе заканадаўства будуюцца на прынцыпах недыскрэдытаці. Разам з тым артыкул 22 Канстытуцыі Беларусі прадугледжвае, што «усе роўныя перад законам і маюць права без усякай дыскрэдытаці на роўную абарону правоў і законных інтарэсаў».

Аднак старшыня Беларускага таварыства інвалідаў Уладзімір Патапенка адзначае, што шэрар падзаконных актаў зводзіць на нуль тое, што прыписаны асноўным заканадаўству. Напрыклад, існуе шэрар абмежаванняў для прыёму ў наукальную установу, на працу, санаторна-курортнае аздараўленне і іншака. У якісі прыкладаў прыходзіцца выпадкі адмовы ў аздараўленні інвалідаў у доме адпачынку, у прыёме на наукальніне.

«У многіх выпадках дыскрэдытація матывы вельмі важныя. Размова часта ізде не пра камфортаспасы юнія, а выживанне ўгрупаве. Палітыка недыскрэдытаці інвалідаў мусіць разлізоўвацца на дзяржаўным узроўні», — падкрэслівае старшыня асацыяцыі інвалідаў-калясчнікаў Сяргей Драздоўскі. Умовы жыцця не дазваляюць інвалідам у поўнай меры інтэгравацца ў

соцыум. Вядомы выпадак, калі інваліды не змаглі патрапіць у раканструяваны будынак Опернага тэатра з-за парушэння нормаў будаўніцтва і невыканання правілаў безбар'ернага асяроддзя.

Сяргей Драздоўскі падаў у суд на дзеянні ахойніка тэатра оперы і балета, палітычнішы іх дыскрэдытація сваіх правоў. Аднак у судзе нічога даказаць не атрымала. «Суддя сказала, што нават калі бы пагадзілася з фармулой рэзанансаў дыскрэдытаці, то не змагла бы прыміць ні адну норму з дзеячага заканадаўства, — расказвае Драздоўскі. — Калі былі парушаныя мae права, мne самому трэба адсочваць ланцужок гэтых парушэнняў і выйдуць, на падставе якіх заканадаўчых актаў права мусіць выконвацца».

На словах мы ўсе супраць дыскрэдытаці. Аднак калі размова вядзеца пра канкрэтныя выпадкі дыскрэдытаці, то не кожны можа цвёрда аkrэslіць сваё стаўленне да сітуацыі. Прычына гэтаму — забабоны і стэрэotypы, якія маюць месца ў грамадстве. Напрыклад, якіч ад савецкіх часоў засталося ўзяўление пра інвалідаў як пра непаўнавартасных людзей, якім патрэбна шкадаванне. Зрэшты, гэта ж выхоўвае ў апошніх спажывецкія адносіны,

калі не прывіваецца імкненне быць паўнавартасным суб'ектам грамадства, які мае права на ўдзел у культурным, сацыяльным, палітычным жыцці краіны.

«Лічыцца, што ў інвалідаў меншыя патрэбы ў наведванні тэатраў, ім трэба меншія вондраткі, меншыя патрэбы ў атрыманні адукатаў. У выніку нават скарочаны іх спажывецкі кошык. Не ўлічаецца і той факт, што інвалідам патрабуеца адмысловае медычнае абслугоўванне і гроши на яго», — адзначае старшыня Беларускага таварыства інвалідаў Уладзімір Патапенка. Разам з тым пагорышліцца ўмовы для стымуляцыі працы інвалідаў. «Раней інваліды, якія працујуць, мелі права на бясплатнае санаторна-курортнае лічаченне нароўні з іншымі людзьмі, якія маюць інваліднасць. Ціпер яны могуць толькі выкупіць пасёкі. У Законе аб упарядкованні льгот палёткі пакінуты толькі непрацујучым інвалідам», — падтлумачыў Патапенка.

Паводле падлікаў спецыялістаў Банка рэконструкцыі і развіціці, з-за наўцягнутасці інвалідаў у вытворчыя працы, сусветная эканоміка за апошнія дзесяцігоддзі недаатрымала прыблізна каля двух трыльёнаў долараў.

ПРАЕКТ

У СТАРЫМ ЛЕПЕЛІ БУДУЮЦЬ БУДУЧЫНЮ

Генадзь КЕСНЕР

У вёсцы Стары Лепель (Лепельскі раён Віцебскай вобласці) ужо шмат гадоў ажыццяўляецца праект па будаўніцтву жылля для сем'яў перасяленцаў з пайднёвых раёнаў Беларусі, якія найбольш паяцрепелі ў выніку катастрофы на Чарнобыльскай АЭС. Адметнасць гэтага праекта ў тым, што ажыццяўляюць яго не ўрадавыя структуры, а простыя людзі з Беларусі, Германіі, а з апошняга года — і з Італіі. У Старым Лепелі адчыніўся Культурна-адукацыйны цэнтр, які па сучасных экалагічных тэхналогіях сумесна будавалі спецыялісты і валаңцёры з Германіі і Беларусі.

Практычна ўесь жнівень у Старым Лепелі на базе Міжнароднага дабрачыннага грамадскага аўтаданнія «ЭкаДом» маладыя энтузіясты з Мінску, а таксама з італьянскай Палерма (Сіцилія) і валаңцёры з розных гарадоў Германіі разлізоўвалі праект, прысвечаны вырашэнню праблем пераадolenня наступстваў катастрофы на ЧАСІ пытанням энергетычнай эфектыўнасці.

Моладыя аказвалі актыўную дапамогу ў будаўніцтве эка-

лагічных дамоў для маладых перасяленцаў з забруджаных рэдзінций рэйнэн. Як паведаміў журналістам, што прыехалі ў Стары Лепель на цырымонію адкрыція Культурна-адукацыйнага цэнтра, кіраўнік праекта «Дамы замест Чарнобыля» Дзітры фон Бодальшвін, будаўніцтва самых першых дамоў па перасяленцаму на поўначы Беларусі пачалося яшча ў далёкім 1991 годзе. На сёняні ў раёне возера Нарач і пад Лепелем пабудаваны ўжо пяцьдзесят такіх дамоў. Перад тым, як пачаць праект, немцы дасканала вывучылі экалагічную сітуацыю ў рэгіёне, правілі замеры ў розных раёнах, і толькі пасля гэтага Лепельскі раён быў абраны для будаўніцтва пасёлка для перасяленцаў.

Па словам спадара Бодальшвінга, мэта праекта — не толькі будаўніцтва дамоў для людзей з забруджаных тэрыторый, але і стварэнне інфраструктуры, магчымасці для таго, каб людзі, што пакінулі свае родныя місціны, на новым месцы пачуваліся сапраўдна дома, каб яны знайшли сваю другую малую радзіму. «Канцепцыю праекта можна вызначыць так: мы будзем разам — гэта валаңцёры з Германіі і Беларусі, якія цігам трох тыдняў знаходзяцца ў гэтым лагеры і бяруць удзел ва ўзвядзенні каркаса дома», — распавядае германскі кіраўнік праекта.

Але самае важнае, адзначае Дзітры, гэта тое, што да будаўніцтва прыцягваюцца і тыя, каму пазней давядзецца жыць у гэтых дамах. «Людзі, якія сюды пераезджаюць, а гэта людзі ме-

у яго разлізацыі. Прыехалі і стаўры, і малыя.

Сам дом, дзе месціцца цэнтр, нагадвае невялікі палац культуры, але адметнасць яго перад усім — што ён фактычна сам будзе сябе забіспечваць цяплюм і энергіяй.

Германская фірма Paradigma Energie und Umweltschutz GmbH, працтвайшы які Томас Ноіэр прысутнічаў на адкрыціі цэнтра, у якісі дабрачыннага ўчэска перадала для аbstылівания будынка сонечныя калектары вакуумнага тыпу для нагрэву вады (сонечная батарэя месціцца на даху), а таксама кацёл на драўляных гранул-пілештаках з аўтаматычнай падачай паліва і сістэмай аўтаматычнай тэмперацыйнай гэнерагуляцыі будынка. Па словах германскіх спецыялістаў, такая сістэма дазваляе эканоміць да сарака прадынтараў цяплю ў парадунні са звычайнай памішкінай.

На адкрыціі Культурна-адукацыйнага цэнтра прыбылі і некаторыя афіцыйныя асобы з раёна і

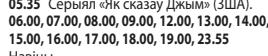
нават з Мінска ў асобе начальніка ўпраўлення па гуманітарнай дзеяйнасці ўпраўлення справамі прэзідэнта Уладзіміра Рыжанкова. «Тое, што ўжо зроблена — вось гэты маленькі будынак за нашай спінай, — сέняні супрауды адгырывае вельмі вялікую ролю ва ўмацаванні нашых братэрскіх сувязяў», — заявіў спадар Рыжанкову, звяртаючыся да прысутніх германскіх гасцей і ўдзельнікаў праекту падчас цырымоніі адкрыція цэнтра. А намеснік Лепельскага райвыканкана Мікалай Нікіцін адзначыў, што маладыя людзі з розных краін, занятые ў разлізацыі праекта, могуць не толькі сумесна працаўаць, але і вучыцца паважаць адзін азага. «А гэта вельмі важна для разумення мінуўшчыны і для пабудовы будучыні», — падкрэсліў Мікалай Нікіцін.

Праект у Старым Лепелі працягваецца. Пра тое, што ён мае перспектывы (у планах арганізація — будаўніцтва яшчэ дзесяці дамоў для перасяленцаў, а таксама аўтактаў інфраструктуры), сведчыць не толькі адзін факт: нягледзячы на тое, што звычайная валаңцёўская змена доўжыцца трох тыдняў, прычым некаторыя маладзёны жывуць на праўпуст у намётах, бальшыня з іх застаецца на два і нават на трох тэрмінах, і многія заляўляюць, што абавязкова прыедуць у Стары Лепель і на наступны год.

ТЭЛЕТЫДЗЕНЬ

TV

7 ВЕРАСНЯ, ПАНЯДЗЕЛАК

05.35 Серыял «Як сказаў Джым» (ЗША).
06.00, 07.00, 08.00, 09.00, 12.00, 13.00, 14.00,
15.00, 16.00, 17.00, 18.00, 19.00, 23.55
Навіны.
06.05, 07.05, 08.10 «Добрай раніца»,
Беларусь!.
06.45, 07.45 Зона Х.
07.30, 08.25, 11.50 Дзялэвое жыццё.
08.30 У свецце матараў.
09.10 Нота Вене.
09.35 «Здароўе».
10.00 «Хыцце акжыццё». Жаночае ток-шоў.
11.00 Крымінальная меладрама «Зайсёды
какія «зайсёды»-3» (Расія).
12.10 Іранчанская камедыя «Квартэт для
дваў» (Украіна).
13.50 Документальная-біяграфічны цыкл
«Мая праўда» (Украіна).
14.30 Культурныя людзі.
15.10, 19.20 Навіны рэгіёна.
15.25 «Марыспраўджаўка. Мінск-Вена»,
Відэафільм АТН.
15.50 Авантурна-прыгоднікі серыял
«Карапі гульні» (Расія).
16.50 Меладрамы «Сёстры па крыві».
17.45 Крымінальная меладрама «Зайсёды
какія «зайсёды»-3» (Расія).
18.45 Відэафільм АТН «Бялыніцкая таямні-
цца» цыклу «Зямяла беларускай».
19.35 «Арзана». Праграма аб спорце.
19.55 Дээткіўны серыял «Ланцуг» (Расія).
21.00 Панарама.
21.50 Драматычны серыял «Доктар Хайс».
23.35 Баявік «Вікінг» (Расія). 1-я серыя.
00.25 Дзень спорту.

- 11.10 «Кантрольны закуп».
- 11.40 «Ералаш».
- 12.00 «Малахай».
- 13.00 Навіны навіны.
- 13.05 Навіны спорту.
- 13.10 «Зразумець. Прабачыць».
- 13.40 «Модны прысуд».
- 14.40 «Дээткіўы».
- 15.10 «Гарачы лёд». Шматсерыйны фільм.
- 16.00 Навіны навіны.
- 16.10 Навіны спорту.
- 16.15 «Прынцыца цырку». Шматсер.фільм.
- 18.00 Навіны навіны.
- 18.15 Навіны спорту.
- 18.20 Камедыны серыял «Мая выдатная
ніння», 2004 год.
- 19.00 Чакай мяне.
- 20.00 Час.
- 20.30 Навіны навіны.
- 21.00 Навіны спорту.
- 21.05 «Дэсантура». Шматсерыйны фільм.
- 22.05 «Выратуць мяне». Шматсер. фільм.
- 23.00 Навіны навіны.
- 23.15 Навіны спорту.
- 23.20 «Жанцяры... з дзецымі». Шматсерый-
ны фільм.
- 00.15 «Звар'яеў ад цыбе». Шматсер.фільм.
- 01.05 Навіны навіны.
- 01.20 Навіны спорту.

- 06.00 «24 гадзіны».
- 06.10 «Мініччина».
- 06.20 «Раніца. Студыя добрага настрою».
- 07.30 «24 гадзіны».
- 07.40 Жывы Журнал «Міс Мінск 2009».
- 07.45 «Раніца. Студыя добрага настрою».
- 08.30 «Тыднік».
- 09.35 «Арзана». Праграма аб спорце.
- 10.00 Дээткіўны серыял «Ланцуг» (Расія).
- 11.45 «Зямяла беларускай».
- 12.35 «Насланне». Серыял.
- 13.30 «24 гадзіны».
- 13.50 Фільм «Паглядзі на мяне». Францыя-
Італія, 2004г.

8 ВЕРАСНЯ, АЎТОРАК

06.00, 06.30, 07.00, 07.30, 08.00, 08.30, 09.00
Навіны навіны.
06.05 АНТ прадстаўляе: «Наша раніца».
09.05 Контуры.
10.10 Тэорыя неверагоднасці.
11.00 Навіны навіны.
11.05 Навіны спорту.

- 05.35 Серыял «Як сказаў Джым» (ЗША).
06.00, 07.00, 08.00, 09.00, 12.00, 13.00, 14.00,
15.00, 16.00, 17.00, 18.00, 19.00, 23.55 Навіны.
06.05 Дзень спорту.
06.10, 07.05, 08.10 «Добрай раніца», Бела-
русь!..
06.45, 07.45 Зона Х.
07.30, 08.30, 11.50 Дзялэвое жыццё.
08.35 «Арзана». Праграма аб спорце.
09.05 Дээткіўны серыял «Ланцуг» (Расія).
09.55 Меладрамы «Сёстры па крыві».
10.50 Крымінальная меладрама «Зайсёды
какія «зайсёды»-3» (Расія).
11.35 «OFF STAGE LIFE».
12.10 Моладзевы серыял «Начынія агні
птыцій» (ЗША).
13.05 Дээткіўны серыял «Вероніка Марс».
13.45 Моладзевы серыял «Кініка» (ЗША).
14.30 Храніцельна-документальны цыкл
«Нябачны фронт» (Беларусь).
15.15, 19.20 Навіны рэгіёна.
15.25 «Марыспраўджаўка. Мінск-Вена»,
Відэафільм АТН.
15.50 Авантурна-прыгоднікі серыял
«Карапі гульні» (Расія).
16.50 Меладрамы «Сёстры па крыві».
17.45 Крымінальная меладрама «Зайсёды
какія «зайсёды»-3» (Расія). Зак. серыя.
18.45 Відэафільм АТН «Пастасцька фарбы»
цыклу «Зямяла беларускай».
19.35 Сфера інтарэсаў.
19.55 Дээткіўны серыял «Ланцуг» (Расія).
21.00 Панарама.
21.50 Драматычны серыял «Доктар Хайс».
23.35 Баявік «Вікінг» (Расія). 2-я серыя.
00.30 Дзень спорту.

- 06.00, 06.30, 07.00, 07.30, 08.00, 08.30, 09.00
Навіны навіны.
06.05 АНТ прадстаўляе: «Наша раніца».
09.05 Чакай мяне.
10.00 «Эзантура». Шматсерыйны фільм.
11.00 Навіны навіны.
11.05 Навіны спорту.
11.10 «Кантрольны закуп».

- 11.10 «Кантрольны закуп».
- 11.40 «Ералаш».
- 12.00 «Малахай».
- 13.00 Навіны навіны.
- 13.05 Навіны спорту.
- 13.10 «Зразумець. Прабачыць».
- 13.40 «Модны прысуд».
- 14.40 «Дээткіўы».
- 15.10 «Гарачы лёд». Шматсерыйны фільм.
- 16.00 Навіны навіны.
- 16.10 Навіны спорту.
- 16.15 «Прынцыца цырку». Шматсер.фільм.
- 18.00 Навіны навіны.
- 18.15 Навіны спорту.
- 18.20 Камедыны серыял «Мая выдатная
ніння», 2004 год.
- 19.00 Чакай мяне.
- 20.00 «Сталічны падрабязніцы».
- 20.30 «Гадзіны».
- 20.45 «СТБ-спорт».
- 21.20 «Добры вечар, малиня».
- 22.30 «24 гадзіны».
- 22.55 «СТБ-спорт».
- 23.00 Жывы Журнал «Міс Мінск 2009».
- 23.05 «Сталічны футбол».
- 23.35 «Гунна справа».
- 00.25 «Next 2». Серыял. Закл. серыя.

- 06.55 ЛАДная раніца.
- 07.55 Смачна з Барысам Бурдой.
- 08.25 Усё ў ябяццы.
- 09.00 У гэты дэнъ.
- 09.55 Гадзіна суду. Справы сямейныя.
- 09.55 Серыял «Ханенне як ханенне» (Расія).
- 10.55 Драмы «Місіс Браун» (Вілікабры-
танія-Ірландыя-ЗША).
- 12.40 Камедыны дээткіўы «Монк» (ЗША).
- 14.10 Бітва экстраснай.
- 15.00 Мультыфільм.
- 15.10 Мультысериал «Сонік Ікс» (Японія).
- 15.35 Пазлакасная гадзіна.
- 15.45 Тэлебарамбр.
- 16.05 Экспедыція.
- 16.30 Гадзіна суду. Справы сямейныя.
- 17.30 Смачна з Барысам Бурдой.
- 18.00 Серыял «Ханенне як ханенне» (Расія).
- 19.00 Документальная-камедыны серыял
«Гісторыя жарту» (ЗША-Канада).
- 20.00 «Сталічны падрабязніцы».
- 20.10 Жывы Журнал «Міс Мінск 2009».
- 20.15 «СТБ-спорт».
- 20.20 «Добры вечар, малиня».
- 20.30 «КДБ у смокінгу». Серыял.
- 21.30 «Атрада». Серыял.
- 22.30 «24 гадзіны».
- 22.55 «СТБ-спорт».
- 23.00 Жывы Журнал «Міс Мінск 2009».
- 23.05 «Аўтапанарама».
- 23.30 «Надзвычайнай гісторыі».
- 00.20 «Next 3». Серыял.

- 15.30 Жывы Журнал «Міс Мінск 2009».
- 15.35 «Рэстраманія».
- 16.30 «24 гадзіны».
- 16.50 «Сталічны футбол».
- 17.20 «Мініччина».
- 17.30 «Звана вічара».
- 18.30 «Насланне». Серыял.
- 19.30 «24 гадзіны».
- 20.00 «Сталічны падрабязніцы».
- 20.10 Жывы Журнал «Міс Мінск 2009».
- 20.15 «СТБ-спорт».
- 20.20 «Добры вечар, малиня».
- 20.30 «КДБ у смокінгу». Серыял.
- 21.30 «Атрада». Серыял.
- 22.30 «24 гадзіны».
- 22.55 «СТБ-спорт».
- 23.00 Жывы Журнал «Міс Мінск 2009».
- 23.05 «Аўтапанарама».
- 23.30 «Надзвычайнай гісторыі».
- 00.20 «Next 3». Серыял.

- 06.55 ЛАДная раніца.
- 07.55 Смачна з Барысам Бурдой.
- 08.20 Кінараман «Крах інжынера Гарына»
(СССР). 1-я серыя.
- 09.25 У гэты дэнъ.
- 09.30 Гадзіна суду. Справы сямейныя.
- 10.30 Серыял «Ханенне як ханенне» (Расія).
- 11.25 Хакей. Формула гульни.
- 11.50 Крымінальны баявік «Сын за бацьку».
- 13.15 Камедыны дээткіўы «Монк» (ЗША).
- 14.15 Бітва экстраснай.
- 15.35 Мультысериал «Сонік Ікс» (Японія).
- 16.20 Пазлакасная гадзіна.
- 16.30 Гадзіна суду. Справы сямейныя.
- 17.30 Смачна з Барысам Бурдой.
- 18.00 Серыял «Ханенне як ханенне» (Расія).
- 19.05 Документальная-камедыны серыял
«Гісторыя жарту» (ЗША-Канада).
- 19.35 Беларуская часіна.
- 20.40 Калыханка.
- 20.50 Кінараман «Крах інжынера Гарына»
(СССР). 2-я серыя.
- 22.10 Камедыя «Яна ненавідзіць мяне».
- 06.00 Сёння.
- 06.05 Инфармацыйны канал «Сёння раніцай».
- 08.40 «Чыстасардзначнае прызнанне».
- 09.10 Самыя гучныя «Рускія сенсацыі»:
«Госci са змроку».
- 10.00 Сёння.
- 10.20 «Сядрэні клас».
- 11.10 «Кватэрна пытанні».
- 12.10 «Следства вялі...».
- 13.00 Сёння.
- 13.35 Дээткіўны серыял «Глушэц».
- 14.00 Весткі.
- 14.20 Тэлесерыйял «Самая пригожая-2».
Расія, 2008 г.
- 15.10 Прэм'ера. «Адчайнайя хатнія гаспадыні».
- 16.50 Навіны - Беларусь.
- 17.00 Весткі.
- 17.25 «Гарадок». Дайджэст.
- 17.55 Прэм'ера. «Кармеліта. Цыганскі запал». Тэлесерыйял. Расія, 2008 г.
- 18.50 Навіны - Беларусь.
- 19.00 Весткі.
- 19.30 Тэлесерыйял «Дадночы будзе ханенне».
- 20.30 Тэлесерыйял «Даярка з Хацапетаўкі».
- 22.30 Тэлесерыйял «Самая пригожая-2».
- 13.00 Навіны - Беларусь.
- 13.35 Серыял «Вяртанне Мухтара-2».

- 07.00 Добрай раніца, Расія!
- 09.15 «Кармеліта. Цыганскі запал». Тэлесерыйял.
- 10.05 «Іван Грэны з душой Дон Кіхota. Мікалай Чаркасай». Дакументальны фільм.
- 11.00 Весткі.
- 11.30 «Ранішняя пошта».
- 12.00 Рамантычная камедыя «Вялікае ханенне». Расія, 2005 г.
- 13.50 Навіны - Беларусь.
- 14.00 Весткі.
- 14.20 Тэлесерыйял «Самая пригожая-2».
- 15.10 Прэм'ера. «Адчайнайя хатнія гаспадыні».
- 16.50 Навіны - Беларусь.
- 17.00 Весткі.
- 17.25 «Гарадок». Дайджэст.
- 17.55 Прэм'ера. «Кармеліта. Цыганскі запал». Тэлесерыйял. Расія, 2008 г.
- 18.50 Навіны - Беларусь.
- 19.00 Весткі.
- 19.30 Тэлесерыйял «Дадночы будзе ханенне».
- 20.30 Тэлесерыйял «Даярка з Хацапетаўкі».
- 22.30 Тэлесерыйял «Самая пригожая-2».
- 13.00 Навіны - Беларусь.
- 13.35 Серыял «Вяртанне Мухтара-2».

- 06.00 Сёння.
- 06.05 Инфармацыйны канал «Сёння раніцай».
- 08.40 «Чыстасардзначнае прызнанне».
- 09.10 Самыя гучныя «Рускія сенсацыі»:
«Госci са змроку».
- 10.00 Сёння.
- 10.20 «Сядрэні клас».
- 11.10 «Кватэрна пытанні».
- 12.10 Вострасюжэтны серыял «Мінтоўская воне каўчэга».
- 13.00 Сёння.
- 13.35 Дээткіўны серыял «Вяртанне Мухтара-2».
- 14.00 Весткі.
- 14.20 Тэлесерыйял «Самая пригожая-2».
- 15.10 Серыял «Аэрапорт-2».
- 16.00 Сёння.
- 16.20 Весткі.
- 16.40 «Глушэц».
- 17.30 Гісторыя пад знакам Пагоні: «Гтайла» (спланаваная праграма).
- 18.25 «Агліяд. Надзвычайнае здарэнне».
- 19.00 Сёння.

- 06.00 Сёння.
- 06.05 Инфармацыйны канал «Сёння раніцай».
- 08.40 «Чыстасардзначнае прызнанне».
- 09.10 Самыя гучныя «Рускія сенсацыі»:
«Госci са змроку».
- 10.00 Сёння.
- 10.20 «Сядрэні клас».
- 11.10 «Кватэрна пытанні».
- 12.10 Вострасюжэтны серыял «Мінтоўская воне каўчэга».
- 13.00 Сёння.
- 13.35 Дээткіўны серыял «Вяртанне Мухтара-2».
- 14.00 Весткі.
- 14.20 Тэлесерыйял «Самая пригожая-2».
- 15.10 Серыял «Аэрапорт-2».
- 16.00 Сёння.
- 16.20 Весткі.
- 16.40 «Глушэц».
- 17.30 Гісторыя пад знакам Пагоні: «Гтайла» (спланаваная праграма).
- 18.25 «Агліяд. Надзвычайнае здарэнне».
- 19.00 Сёння.

- 06.00 Сёння.
- 06.05 Инфармацыйны канал «Сёння раніцай».
- 08.40 «Чыстасардзначнае прызнанне».
- 09.10 Самыя гучныя «Рускія сенсацыі»:
«Госci са змроку».
- 10.00 Сёння.
- 10.20 «Сядрэні клас».
- 11.10 «Кватэрна пытанні».
- 12.10 Вострасюжэтны серыял «Мінтоўская воне каўчэга».
- 13.00 Сёння.
- 13.35 Дээткіўны серыял «Вяртанне Мухтара-2».
- 14.00 Весткі.
- 14.20 Тэлесерыйял «Самая пригожая-2».
- 15.10 Серыял «Аэрапорт-2».
- 16.00 Сёння.
- 16.20 Весткі.
- 16.40 «Глушэц».
- 17.30 Гісторыя пад знакам Пагоні: «Гтайла» (спланаваная праграма).
- 18.25 «Агліяд. Надзвычайнае здарэнне».
- 19.00 Сёння.

- 06.00 Сёння.
- 06.05 Инфармацыйны канал «Сёння раніцай».
- 08.40 «Чыстасардзначнае прызнанне».
- 09.10 Самыя гучныя «Рускія сенсацыі»:
«Госci са змроку».
- 10.00 Сёння.
- 10.20 «Сядрэні клас».
- 11.10 «Кватэрна пытанні».
- 12.10 Вострасюжэтны серыял «Мінтоўская воне каўчэга».
- 13.00 Сёння.
- 13.35 Дээткіўны серыял «Вяртанне Мухтара-2».
- 14.00 Весткі.
- 14.20 Тэлесерыйял «Самая пригожая-2».
- 15.10 Серыял «Аэрапорт-2».
- 16.00 Сёння.
- 16.20 Весткі.
- 16.40 «Глушэц».
- 17.30 Гісторыя пад знаком Пагоні: «Гтайла» (спланаваная праграма).
- 18.25 «Агліяд. Надзвычайнае здарэнне».
- 19.00 Сёння.

- 06.00 Сёння.
- 06.05 Инфармацыйны канал «Сёння раніцай».
- 08.40 «Чыстасардзначнае прызнанне».
- 09.10 Самыя гучныя «Рускія сенсацыі»:
«Госci са змроку».
- 10.00 Сёння.
- 10.20 «Сядрэні клас».
- 11.10 «Кватэрна пытанні».
- 12.10 Вострасюжэтны серыял «Мінтоўская воне каўчэга».
- 13.00 Сёння.
- 13.35 Дээткіўны серыял «Вяртанне Мухтара-2».
- 14.00 Весткі.
- 14.20 Тэлесерыйял «Самая пригожая-2».
- 15.10 Серыял «Аэрапорт-2».
- 16.00 Сёння.
- 16.20 Весткі.
- 16.40 «Глушэц».
- 17.30 Гісторыя пад знаком Пагоні: «Гтайла» (спланаваная праграма).
- 18.25 «Агліяд. Надзвычайнае здарэнне».
- 19.00 Сёння.

- 06.00 Сёння.
- 06.05 Инфармацыйны канал «Сёння раніцай».
- 08.40 «Чыстасардзначнае прызнанне».
- 09.10 Самыя гучныя «Рускія сенсацыі»:
«Госci са змроку».
- 10.00 Сёння.
- 10.20 «Сядрэні клас».
- 11.10 «Кватэрна пытанні».
- 12.10 Вострасюжэтны серыял «Мінтоўская воне каўчэга».
- 13.00 Сёння.
- 13.35 Дээткіўны серыял «Вяртанне Мухтара-2».
- 14.00 Весткі.
- 14.20 Тэлесерыйял «Самая пригожая-2».
- 15.10 Серыял «Аэрапорт-2».
- 16.00 Сёння.
- 16.20 Весткі.
- 16.40 «Глушэц».
- 17.30 Гісторыя пад знаком Пагоні: «Гтайла» (спланаваная праграма).
- 18.25 «Агліяд. Надзвычайнае здарэнне».
- 19.00 Сёння.

- 06.00 Сёння.
- 06.05 Инфармацыйны канал «Сёння раніцай».
- 08.40 «Чыстасардзначнае прызнанне».
- 09.10 Самыя гучныя «Рускія сенсацыі»:
«Госci са змроку».
- 10.00 Сёння.
- 10.20 «Сядрэні клас».
- 11.10 «Кватэрна пытанні».
- 12.10 Вострасюжэтны серыял «Мінтоўская воне каўчэга».
- 13.00 Сёння.
- 13.35 Дээткіўны серыял «Вяртанне Мухтара-2».
- 14.00 Весткі.
- 14.20 Тэлесерыйял «Самая пригожая-2».
- 15.10 Серыял «Аэрапорт-2».
- 16.00 Сёння.
- 16.20 Весткі.
- 16.40 «Глушэц».
- 17.30 Гісторыя пад знаком Пагоні: «Гтайла» (спланаваная праграма).
- 18.25 «Агліяд. Надзвычайнае здарэнне».
- 19.00 Сёння.

- 06.00 Сёння.
- 06.05 Инфармацыйны канал «Сёння раніцай».
- 08.40 «Чыстасардзначнае прызнанне».
- 09.10 Самыя гучныя «Рускія сенсацыі»:
«Госci са змроку».
- 10.00 Сёння.
- 10.20 «Сядрэні клас».
- 11.10 «Кватэрна пытанні».
- 12.10 Вострасюжэтны серыял «Мінтоўская воне каўчэга».
- 13.00 Сёння.
- 13.35 Дээткіўны серыял «Вяртанне Мухтара-2».
- 14.00 Весткі.
- 14.20 Тэлесерыйял «Самая пригожая-2».
- 15.10 Серыял «Аэрапорт-2».
- 16.00 Сёння.
- 16.20 Весткі.
- 16.40 «Глушэц».
- 17.30 Гісторыя пад знаком Пагоні: «Гтайла» (спланаваная праграма).
- 18.25 «Агліяд. Надзвычайнае здарэнне».
- 19.00 Сёння.

- 06.00 Сёння.
- 06.05 Инфармацыйны канал «Сёння раніцай».
- 08.40 «Чыстасардзначнае прызнанне».
- 09.10 Самыя гучныя «Рускія сенсацыі»:
«Госci са змроку».
- 10.00 Сёння.
- 10.20 «Сядрэні клас».
- 11.10 «Кватэрна пытанні».
<li

ТЭЛЕТЫДЗЕНЬ

8

9 ВЕРАСНЯ, СЕРАДА

- 05.35** Серыял «Як сказаў Джым» (ЗША).
06.00, 07.00, 08.00, 09.00, 12.00, 13.00, 14.00,
15.00, 16.00, 17.00, 18.00, 19.00, 23.55
Навіны.
06.05 Дзень спорту.
06.10, 07.05, 08.10 «Добрай раніцы, Беларусь!».
06.45, 07.45 Зона X.
07.30, 11.50 Дзэлавое жыццё.
08.35 «Сфера інтарсэй».
09.05 Дэтктыўны серыял «Ланцуг» (Расія).
09.55 Меладрама «Сёстры па крыві».
10.50 Крымінальная меладрама «Зайсёды какі ўзбяўся»-3 (Расія). Закл. серыя.
11.40 «OFF STAGE LIFE».
12.10 Моладзевы серыял «Начныя агні патніці» (ЗША).
13.05 Серыял «Вероніка Mars» (ЗША).
13.45 Альманах вандраванніу.
14.15 Моладзевы серыял «Клініка» (ЗША).
15.15, 19.15 Навіны рэгіёна.
15.25 «Мары спраўджаюца. Мінск-Брусьель». Відафільм АТН.
15.50 Авантурна-прыгодніцкі серыял «Каралі гуліў» (Расія).
16.50 Меладрама «Сёстры па крыві».
17.45 Крымінальная меладрама «Зайсёды какі ўзбяўся»-4 (Расія). 1-я серыя.
18.45 Відафільм АТН «белавежжа» цыклу «Зямля беларускай».
19.30 «Зямельнае пытанне».
19.50 Дэтктыўны серыял «Ланцуг» (Расія).
20.50 Дзэлавое жыццё з 36». Задаўляльнае шоў.
21.00 Панарама.
21.50 Драматычны серыял «Доктар Хаўс». Канцэрт групы «Лілея Трубяцкі».
23.35 Баявік «Вікінг» (Расія). 3-я серыя.
00.30 Дзень спорту.

- 11.05** Навіны спорту.
11.10 «Кантрольны закуп».
11.40 «Ералаш».
12.00 «Малахай+».
13.00 Нашы навіны.
13.05 Навіны спорту.
13.10 «Зразумець. Прабачыць».
13.40 «Модны прысуд».
14.40 «Дэтктыўны».
15.10 «Лўпамія Раманава. Следства вядзе дыльтан»; Шматсерыйны фільм.
16.00 Нашы навіны.
16.10 Навіны спорту.
16.15 «Прывіца цырку»; Шматсер. фільм.
17.10 «Хай какуць».
18.00 Нашы навіны.
18.15 Навіны спорту.
18.20 Камедыйны серыял «Мая выдатная нінія», 2004 год.
18.55 «Руда»; Шматсерыйны фільм.
19.50 АНТ прадстаўляе: Футбол. Адборчыны матч чэмпіянату свету. беларусь - Украіна (у пераліку: «Нашы навіны»).
21.50 АНТ прадстаўляе: Міжнародны фэст феерверка «Навальніца», Дзень 2-і. Канцэрт групы «Лілея Трубяцкі».
23.35 Нашы навіны.
23.55 Навіны спорту.
00.00 «Жанатыя... з дзецьмі»; Шматсерыйны фільм.
00.25 «Звар'яеў ад цыбе»; Шматсер. фільм.
01.15 Нашы навіны.
01.30 Навіны спорту.

- 13.30** «24 гадзіны».
13.50 «Асаўбіты інтарэс».
14.15 «Далёкая святыя».
14.40 «Гадкае качаня». Моладзевы серыял.
15.30 Жывы Журнал «Mіc Mіnсk 2009».
15.35 «Атрада». Серыял.
16.30 «24 гадзіны».
16.50 «Нацыянальны здабытак».
17.20 «Міншчына».
17.30 «Званая вічара».
18.30 «Насланне». Серыял.
19.30 «Насланне». Серыял.
20.00 «Сталічны падрабязніцы».
20.10 Жывы Журнал «Mіc Mіnсk 2009».
20.15 «СТБ-спорт».
20.20 «Добры вечар, майяня».
20.30 «КДБ у смокінгу». Серыял.
21.30 «Атрада». Серыял.
22.30 «24 гадзіны».
22.55 «СТБ-спорт».
23.00 Жывы Журнал «Mіc Mіnсk 2009».
23.05 «Дабра пажаліца».
23.30 «Дэтктыўная гісторыя».
00.20 «Next 3». Серыял.

- 22.15** Іншыя. «Пажыццёвая пустэча».
22.40 Рамантычны камедыя «Процілегла падлога» (ЗША).
07.00 Добрай раніцы, Расія!
09.15 Тэлесерыял «Аднойчы будзе каханне». Расія, 2008 г.
10.05 «Памерці прыгожай. Ірына Мяяціцай». Дакументальны фільм.
11.00 Весткі.
11.30 Тэлесерыял «Даярка з Хацапетаўкі».
13.10 «Гарадок». Дайджэст.
13.50 Навіны - Беларусь.
14.00 Весткі.
14.20 Тэлесерыял «Самая прыгожая-2».
15.10 Прэм'ера. «Адчайнай хатнія гаспадыні». Тэлесерыял. Расія, 2008 г.
16.50 Навіны - Беларусь.
17.00 Весткі.
17.25 «Гарадок». Дайджэст.
17.55 Прэм'ера. «Кармеліта. Цыганскі запал». Тэлесерыял. Расія, 2008 г.
18.50 Навіны - Беларусь.
19.00 Весткі.
19.30 Тэлесерыял «Аднойчы будзе каханне». Расія, 2008 г.
20.30 Тэлесерыял «Даярка з Хацапетаўкі».
22.30 Тэлесерыял «Самая прыгожая-2».
23.30 Навіны - Беларусь.
00.00 «Золата».

- 19.00** Сёння.
19.35 Дэтктыўны серыял «Глушэць».
21.35 Серыял «Міятоўскія вайны».
22.30 «Агляд. Надзвычайнае здарэнне».
23.00 Сёння.
23.20 «І зноў добры дзень!».
00.10 Серыял «Танец гарнастая».
04.00 Тэніс. Турнір Вілікага Шалома. Адкрыты чэмпіянат ЗША. Нью-Йорк (ЗША). Дзень 9.
08.00 Тэніс. Турнір Вілікага Шалома. Адкрыты чэмпіянат ЗША. Нью-Йорк (ЗША). Дзень 9.
09.30 Снукер. Шанхай Мастэрс. Шанхай (Кітай). Дзень 3.
12.30 Аутаспорт. Чэмпіянат свету ў класе Турнір. Часопіс.
13.00 Ралі. Чэмпіянат свету. Аўстралия. Аглід.
14.00 Тэніс. Турнір Вілікага Шалома. Адкрыты чэмпіянат ЗША. Нью-Йорк (ЗША). Дзень 3.
17.30 Веласпорт. Нацыянальны тур. Тур Іспаніі. Этап 11.
18.45 Футбол. Ёўрагалі. Навіны.
18.55 Тэніс. Турнір Вілікага Шалома. Адкрыты чэмпіянат ЗША. Нью-Йорк (ЗША). Мужчыны. 1/4 фіналу.
02.00 Тэніс. Турнір Вілікага Шалома. Адкрыты чэмпіянат ЗША. Нью-Йорк (ЗША). Жанчыны. 1/4 фіналу.
04.00 Аб'екту (аглід падзеяў дня).
19.10 Праект «Будучыня» (навукова-папулярны тэлекасопіс каналу «Німецкая хвалья»).
19.40 «Крымская крывація», дак. фільм, 2008 г.
20.30 Рэпарэр (публістычнае праграма).
21.00 Аб'екту (голоўнае выданне).
21.25 Гісторыя пад знакам Пагоні: «Багі» (спзнаваўчая праграма).
21.30 «Кансультация ў ружовым садзе», серыял.
22.30 «Калыханка» ад Сашы і Сіроўкі.
22.40 Аб'екту.

10 ВЕРАСНЯ, ЧАЦВЕР

- 06.00, 06.30, 07.00, 07.30, 08.00, 08.30, 09.00**
Нашы навіны.
06.05 АНТ прадстаўляе: «Наша раніца».
09.05 «Руда». Шматсерыйны фільм.
10.05 «Дэсната». Шматсерыйны фільм.
11.00 Нашы навіны.

- 11.10** «Кантрольны закуп».
11.40 «Ералаш».
12.00 «Малахай+».
13.00 Нашы навіны.
13.05 Навіны спорту.
13.10 «Зразумець. Прабачыць».
13.40 «Модны прысуд».
14.40 «Дэтктыўны».
15.10 «Лўпамія Раманава. Следства вядзе дыльтан»; Шматсерыйны фільм.
16.00 Нашы навіны.
16.10 Навіны спорту.
16.15 «Прывіца цырку»; Шматсер. фільм.
17.10 «Хай какуць».
18.00 Нашы навіны.
18.15 Навіны спорту.
18.20 Камедыйны серыял «Мая выдатная нінія», 2004 год.
18.55 «Руда»; Шматсерыйны фільм.
19.00 Час.
20.30 Нашы навіны.
21.00 Навіны спорту.
21.05 «Аўласнай персонай».
21.10, 19.20 Навіны рэгіёна.
21.25 «Мары спраўджаюца. Мінск-Бруль»; Відафільм АТН.
15.50 Авантурна-прыгодніцкі серыял «Каралі гуліў» (Расія). Заключная серыя.
16.50 Меладрама «Сёстры па крыві».
17.45 Крымінальная меладрама «Зайсёды какі ўзбяўся»-4 (Расія). 2-я серыя.
18.45 Відафільм АТН «Запаветныя сцежкі Лепельшчыны» цыклу «Зямля беларускай».
19.35 Сфера інтарсэй.
19.55 Дэтктыўны серыял «Ланцуг» (Расія).
21.00 Панарама.
21.50 «Песня для Еўрабачання-2009». Фінал распостраннай тэлевізійнай конкурсу. Примарская трансляцыя.
23.20 Баявік «Вікінг». 4-я серыя, закл.
00.15 Дзень спорту.

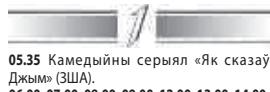
- 15.35** «Атрада». Серыял.
16.30 «24 гадзіны».
16.50 «Эпэрцёр СТБ». Лепшае.
17.20 «Мінічына».
17.30 «Званая вічара».
18.30 «Насланне». Серыял.
19.30 «24 гадзіны».
20.10 Жывы Журнал «Mіc Mіnсk 2009».
20.15 «СТБ-спорт».
20.20 «Добры вечар, майяня».
20.30 «КДБ у смокінгу». Серыял.
21.30 «Атрада». Серыял.
22.30 «24 гадзіны».
22.55 «СТБ-спорт».
23.00 Жывы Журнал «Mіc Mіnсk 2009».
23.05 «Аўтапанарама».
23.30 «Гарані лёд».
23.55 «Сакрэтыні гісторыі».
00.45 «Next 3». Серыял.

- 06.00** Сёння.
06.05 Канал «Сёння раніцай».
08.40 «Выратавальнікі».
09.10 «Вочная стаўка».
10.00 Сёння.
10.20 «Сірэдні клас».
11.10 «Дачны адказ».
12.10 Серыял «Міントўскія войны».
13.00 Сёння.
13.30 Тэлесерыял «Вяртанне Мухтара-2».
14.00 Весткі.
14.20 Тэлесерыял «Самая прыгожая-2».
15.10 Прэм'ера. «Адчайнай хатнія гаспадыні».
16.50 Навіны - Беларусь.
17.00 Весткі.
17.25 «Гарадок». Дайджэст.
17.55 Прэм'ера. «Кармеліта. Цыганскі запал». Тэлесерыял. Расія, 2008 г.
18.50 Навіны - Беларусь.
19.00 Весткі.
19.30 Тэлесерыял «Аднойчы будзе каханне». Расія, 2008 г.
20.30 Тэлесерыял «Даярка з Хацапетаўкі».
22.30 Тэлесерыял «Самая прыгожая-2».
23.30 Навіны - Беларусь.
00.00 Прэм'ера. «Пад маскай Бывалага. Ягун Маргуню».

- 04.00** Тэніс. Турнір Вілікага Шалома. Адкрыты чэмпіянат ЗША. Нью-Йорк (ЗША). Жанчыны. 1/4 фіналу.
08.00 Тэніс. Турнір Вілікага Шалома. Адкрыты чэмпіянат ЗША. Нью-Йорк (ЗША). Жанчыны. 1/4 фіналу.
09.30 Снукер. Шанхай Мастэрс. Шанхай (Кітай). Дзень 4.
12.30 Футбол. Кубак свету. ПАР. Кваліфікацыя. Сербія - Францыя.
13.30 Футбол. Кубак свету. ПАР. Кваліфікацыя. Шатландыя - Нідэрланды.
14.15 Тэніс. Турнір Вілікага Шалома. Адкрыты чэмпіянат ЗША. Нью-Йорк (ЗША). Жанчыны. 1/4 фіналу.
15.00 Снукер. Шанхай Мастэрс. Шанхай (Кітай). Дзень 4.
17.30 Футбол. Кубак свету. ПАР. Кваліфікацыя. Сербія - Францыя.
18.45 Футбол. Ёўрагалі. Навіны.
18.55 Футбол. Чэмпіянат Еўропы. Жанчыны. Тэмперэз (Фінляндія). Фінал.
21.00 Тэніс. Турнір Вілікага Шалома. Адкрыты чэмпіянат ЗША. Нью-Йорк (ЗША). Мужчыны. 1/4 фіналу.
00.30 Футбол. Чэмпіянат Еўропы. Жанчыны. Тэмперэз (Фінляндія). Фінал.
02.00 Тэніс. Турнір Вілікага Шалома. Адкрыты чэмпіянат ЗША. Нью-Йорк (ЗША). Мужчыны. 1/4 фіналу.
19.00 Аб'екту (аглід падзеяў дня).
19.10 «Ранча Піковая Сімёра», серыял.
19.40 YoLife! (моладзевыя праграмы).
20.00 На колах (аўтамабільны тэлекасопіс) каналу «Німецкая хвалья».
20.30 «Радыёкропка», дак. фільм, 2008 г.
20.40 Еўрапейскі Саюз без сакрэтаў, 13 серыя: «Як аўтадвойбулася Еўропа».
21.00 Аб'екту (голоўнае выданне).
21.20 Гісторыя пад знакам Пагоні: «Бітва» (спзнаваўчая праграма).
21.30 Білэзкай гісторыя. Іншыя погляд: «Урок беларускай мовы», дак. фільм, 2006 г., Польша.
22.30 Прэм'ера. «Галоўны герой» прадстаўляе: Рускія таемніцы Майкла Джэксана».
00.10 Серыял «Танец гарнастая».

11 ВЕРАСНЯ, ПЯТНІЦА

05.35 Камедыны серыял «Як сказаў Дыкім» (ЗША).

06.00, 07.00, 08.00, 09.00, 12.00, 13.00, 14.00, 15.00, 16.00, 17.00, 18.00, 19.00, 23.55

Навіны.

06.05 Дзень спорту.

06.10, 07.05, 08.10 «Добрай раніцы, Беларусь!».

06.45, 07.45 Зона X.

07.30, 11.50 Дзэлавое жыццё.

08.35 Сфера інтарсай.

09.05 Дэтактыўны серыял «Ланцуг» (Расія).

09.55 Меладрама «Сёстры па крыві» (Расія-Украіна).

10.50 Кримінальная меладрама «Зайсёды какі ўзбесці»-4» (Расія). 2-я серыя.

11.40 «OFF STAGE LIFE».

12.10 Моладзеўы серыял «Начныя агні пяціці» (ЗША).

13.05 Дэтактыўны серыял «Вероніка Марс» (ЗША).

13.45 «Шпілька».

14.10 Моладзеўы камедыны серыял «Кілінік» (ЗША).

15.15, 19.15 Навіны рагіёна.

15.25 «Мары спраўджаюца. Мінск-Прага». Відеафільм АТН.

15.50 Дакументальны цыкл «Зорнае жыцце» (Украіна).

16.50 Жаночае ток-шоу «Жыццё як жыццё».

17.55 Кримінальная меладрама «Зайсёды какі ўзбесці»-4» (Расія). 3-я серыя.

19.30 «Смартонты транзіт». Відеафільм АТН.

19.55 Дэтактыўны серыял «Ланцуг» (Расія).

Заключэнская серыя.

21.00 Панарама.

21.50 Фантастычны серыял «Зорны крэйсер «Галактыка» (ЗША - Вялікабрытанія).

23.30 Прыгоднікі трэйлер «Здань і Цемера» (ЗША).

01.30 Дзень спорту.

06.00, 06.30, 07.00, 07.30, 08.00, 08.30, 09.00

Навіны.

06.05 АНТ прадстаўляе: «Наша раніца».

09.05 «Рудая». Шматсерыйны фільм.

10.05 «Дансантура». Шматсерыйны фільм.

11.00 Навіны.

11.05 Навіны спорту.

11.10 «Кантрольны закуп».

12.00 «Малахай».

13.00 Нашы навіны.

13.05 Навіны спорту.

13.10 «Зразумець. Прабачыць».

13.40 «Модны прысуд».

14.40 «Дэтактыўы».

15.10 «Луяпамі Раманава. Следства вядзе дылетант». Шматсерыйны фільм.

16.00 Нашы навіны.

16.10 Навіны спорту.

16.15 «Прыццаца цырку». Шматсерыйны фільм.

17.10 «Хай кажуць».

18.00 Нашы навіны.

18.15 Навіны спорту.

18.20 «Зваротны адлік». «Горад, паўсталы з попелу».

19.00 «Поле цудаў».

20.00 Час.

20.30 Нашы навіны.

21.00 Навіны спорту.

21.05 «Хвіліна славы». Новы сезон.

22.45 Трылер «Трынаццаці паверх». ЗША, 1999 год.

00.30 Фільм «Сёмы знак».

02.05 Нашы навіны.

02.20 Навіны спорту.

06.00 «24 гадзіны».

06.10 «Лінччаніца».

06.20 «Раніца. Студыя добра гастро».

07.30 «24 гадзіны».

07.40 Жывы Журнал «Міс Мінск 2009».

07.45 «Раніца. Студыя добра гастро».

08.30 «Лўтапанарама».

08.50 «КДБ у смокіні». Серыял.

09.40 «Гарачы лёд».

10.05 «Стрыць гісторый».

10.30 «24 гадзіны».

10.40 «Анёл-захавальнік». Тэленавэла.

11.45 Жывы Жирніца.

12.35 «Насланне». Серыял.

13.30 «24 гадзіны».

13.50 «Добраў дзен, доктар!».

14.20 «Дзялекія сванкі».

14.40 «Гадкае качання». Моладзеўы серыял.

15.30 Жывы Журнал «Міс Мінск 2009».

15.35 Аттара. Серыял.

16.30 «24 гадзіны».

16.50 «Новыя падарожнікі дылетанта».

04.40 «Здароўе».

09.40 «Смак».

11.05 «Востраў памалык». Мультфільм.

11.15 Фільм «Іздальны муж».

13.15 Тлечаспасіц «Саюз».

13.45 Прэм'ера. «Ірына Радніна. Непера-можная».

14.45 АНТ прадстаўляе: «Бітва гарадоў».

16.00 Нашы навіны.

16.15 Навіны спорту.

16.20 Тэорыя неверагоднасці. «Галоўная таемніца жыхіць».

16.50 «Старыя-разбойнікі».

17.50 АНТ прадстаўляе: «Адзін супраць усіх».

18.45 «Ледніковы перыяд». Новы сезон.

20.30 Нашы навіны.

21.00 Навіны спорту.

21.05 «Ледніковы перыяд». Новы сезон.

22.25 «Пражэктарпэрсыхітан».

23.05 Камедыя «Старыя клячы па-амерыканску».

00.40 Трылер «Шантаж».

06.45 «Фірмовая гісторыя». Камедыны серыял.

07.30 «24 гадзіны».

07.40 Фільм «Па сакрэце усыму свету».

СССР, 1976г.

09.35 «Ля параднага пад'езду».

10.30 «24 гадзіны».

10.55 «Мінск і мінчане».

11.30 «Новыя падарожнікі дылетанта».

12.00 Фільм «Нашы суседзі». СССР, 1957г.

13.30 «24 гадзіны».

13.50 «Салдаты. Залатыя серыял».

16.20 «Наша справа».

16.30 «24 гадзіны».

16.50 «Відъзмо-невідъзмо». Агліяд міжнароднага шоў-бізнесу.

17.30 Фільм «Плавадыў». Беларусь, 2001г.

19.00 «Эрапэр СТБ».

19.30 «24 гадзіны».

20.00 «СТБ-спорт».

17.20 «Міншчына».

18.30 «Наследнік». Серыял. Закл. серыя.

19.30 «24 гадзіны».

20.00 «Сталічныя падарожнікі».

20.10 Жывы Журнал «Міс Мінск 2009».

20.15 «СТБ-спорт».

20.20 «Добры вечар, маланя».

20.35 Фільм «Від зверуха лепіш». ЗША, 2003 г.

22.30 «24 гадзіны».

22.55 «СТБ-спорт».

23.00 Жывы Журнал «Міс Мінск 2009».

23.05 «Відъзмо-невідъзмо». Агліяд міжнароднага шоў-бізнесу.

23.50 Фільм «Піхушка». ЗША, 2007 г.

01.25 «Уёкі». Серыял.

01.30 Гіганты.

01.40 «Мінскія падарожнікі».

01.50 «Ладнікі».

01.55 «Ладнікі».

01.58 «Ладнікі».

01.59 «

13 ВЕРАСНЯ, НЯДЗЕЛЯ

07.35 Документальная-пазнавальны серыял «Скарбцы сусветнай спадчыны» (Францыя). Заключчны серы.

08.30 Альманах «Вандраванчы».

09.00, 12.00, 14.25 Навіны.

09.05 Арсенал.

09.35 Камедыйны серыял «Як сказаў Дым» (ЗША).

10.00 Культурная людзі.

10.35 Документальная-біографічны цыкл «Мая праўда» (Украіна).

11.25 «У свеце матароў».

12.10 Лірyczная драма «Восенскі марафон» (СССР).

13.55 «Nota bene».

14.35 Навіны рэгіёна.

14.55 Чэмпінат свету па аўтагонках Формула-1. Гран-пры Італіі. Гонка. Прамая трансляцыя.

15.55 Документальны цыкл «Зорнае жыццё» (Украіна).

17.50 Суперлото.

18.45 Рамантчычная камедыя «Вялікае хаханне» (Расія).

20.35 «Спортлото 5 з 36». Забаўляльнае шоў.

21.00 «Панарама тыдня».

21.20 Футбол. Ліга чэмпіёнаў УЕФА. Відэасконсі.

22.35 Камедыйная меладрама «Жаніх напракат» (ЗША).

07.00 АНТ прадстаўляе: «Нядзельная раніца».

08.00, 09.00 Нашы навіны.

09.05 Нядзельная пропаведзь.

20.20 Камедыйны серыял «Хто ў хаце гаспадар?», 2005 год.

09.50 «Шалупнайная нататкі».

10.10 Пакуп усе дома.

11.00 Фаэнзыда.

11.35 Мультфільм: «Карлсан вярнуўся».

12.15 «Выведнікі. Апошні бой». Шматсерыйны фільм.

16.00 Нашы навіны.

16.15 Навіны спорту.

16.20 Прэм'ера. «Уладзімір Співакоў. Без фраку».

17.30 Прэм'ера. «Клуб Вясёлых і Знаходлівых». Летні кубак.

20.00 Контрусы.

21.05 «Вялікая розніца». Новы сезон.

22.05 Прэм'ера. «Гаўднёва бутава».

23.05 Прыводнікі фільм «Цягнік на Юму».

01.05 Праграма Сяргея Шолохова «Ціхі дом» на Венецыянскім кінафесте.

06.30 «Праверана на сабе».

07.15 «Фірмовая гісторыя». Камедыйны серыял.

08.05 Фільм «Від зверху лепш». ЗША, 2003г.

09.30 «Добры дзень, доктар!».

10.00 «Відавочнік прадстаўляе: самае смешнае».

10.55 «Вялікі сняданак».

11.30 «Аўтапанарама».

12.00 «Салдаты. Залатыя серыі».

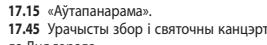
14.40 «Мінск, маг стаціца». Документальны фільм.

15.00 «Культурнае жыццё».

15.30 «Вакарэсненне класікі».

16.30 «24 гадзіны».

16.50 «Асабісты інтарэс».

17.15 «Аўтапанарама».

17.45 Урачысты збор і святочны канцэрт да Дня горада.

19.30 «Тыдзень». Інфармацыйна-аналітычная праграма.

20.30 «Міс Мінск 2009». Фінал.

22.50 «Стартыўны тыдзень».

23.10 Фільм «Брат вагра». Францыя, 2002 г.

01.15 «Уцекі». Серыял.

08.05 Дабравест.

08.30 Мір вашай хаце.

08.40 Фантастычны серыял «Паверхня» (ЗША).

10.15 Фільм-казка «Восенскі падарунак фей» («Беларусьфільм»).

11.30 Медычныя таемніцы.

12.10 Гаспадар.

12.40 Прэм'ера. Іранічны дэтэктыў «Куля-дуніца-2». Агент для спадчынніц» (Расія).

1.4-я заключчная, серы.

15.55 Гандбол. Кубак ЕФО. Мужчыны. СКА (Мінск) — Пыльтва (Эстонія). Прамая трансляцыя.

17.55 Пасоўванне+.

17.55 Футбол. Чэмпінат Беларусі. Днепр - Нафтан. Прамая трансляцыя.

20.05 Дак. фільм «Гісторыя аднаго горада».

20.35 Тлебарометр.

20.55 Экспедыцыя.

21.25 Іранічны камедыя «Красуні» (Францыя- Вялікабрытанія).

23.50 «Правы чалавека».

07.00 «Здабытак распублікі».

07.15 Фільм «Тацціна». Расія, 2008 г.

07.40 Мультфільм.

08.00 Сέння.

08.15 «Дзікі свет».

08.45 «Іх норавы».

09.20 «Ямо дома!».

10.00 Сέння.

10.20 «Выратавальнікі».

14.50 «Барыцьба за ўласнасць».

11.20 «Асабілы необычайны!».

11.55 «Дачныя аджак».

13.00 Сέння.

13.20 «Эздрадом Крэмль».

14.10 Музычнае камедыя «Кампаньёны».

16.00 Сέння.

16.20 Прэм'ера. «Крамлёўская кухня».

17.10 Дэтэктыўны серыял «Закон і парадак. Злачыны намер».

19.00 Сέння. Выніковая праграма.

19.55 «Чыстасардичнае прызнанне».

20.30 «Надзвычайнэ здарэнне. Агляд за тыдзень».

21.10 «Суперстар» прадстаўляе: група «Ласкавы май».

23.15 «Авіятары».

23.45 «Футбольная нача».

00.15 «Пакаранне. Руская турма ўчора і сёння».

11.00 Весткі.

11.15 «Сам сабе рабысёр».

12.05 Гарадок.

12.20 Фільм «Дым Айчыны».

14.00 Весткі.

14.15 Тэлесерыял «Каменская».

15.15 «Смехапанарама Ўткіні Петрасяня».

15.45 Фільм «Аддачынак у верасні». 2-я серыя.

17.10 Прэм'ера. «Смяяца дазвялецца». Гумарыстычная праграма.

17.40 Прэм'ера. «Песні кіно». Канцэрт.

19.00 Весткі тыдня.

20.05 «Сумленны дэтэктыў».

20.40 Фільм «Піцерская вакацый».

20.49 Фільм «Восенскі дэтэктыў».

01.15 Заканчэнне эфіру.

07.40 Мультфільм.

08.00 Сέння.

08.15 «Дзікі свет».

08.45 «Іх норавы».

09.20 «Ямо дома!».

10.00 Сέння.

10.20 «Выратавальнікі».

14.50 «Барыцьба за ўласнасць».

11.20 «Асабілы необычайны!».

11.55 «Дачныя аджак».

13.00 Сέння.

13.20 «Эздрадом Крэмль».

14.10 Музычнае камедыя «Кампаньёны».

16.00 Сέння.

16.20 Прэм'ера. «Крамлёўская кухня».

17.10 Дэтэктыўны серыял «Закон і парадак. Злачыны намер».

19.00 Сέння. Выніковая праграма.

19.55 «Чыстасардичнае прызнанне».

20.30 «Надзвычайнэ здарэнне. Агляд за тыдзень».

21.10 «Суперстар» прадстаўляе: група «Ласкавы май».

23.15 «Авіятары».

23.45 «Футбольная нача».

00.15 «Пакаранне. Руская турма ўчора і сёння».

19.00 Прэс-экспрэс (агляд медыяў).

19.20 «Элі Макблі», тэлесерыял.

20.05 Форум (ток-шоу): «Чаму маладыя людзі эмігруюць?».

21.05 Аб'ектыў (вынікі тыдня).

21.30 Акно ў Еўропу.

22.00 Фільматація майстэрства: «Ангельскі тракт», маст. фільм, 2006 г., Вялікабрытанія, Іспанія, ЗША.

04.00 Тэніс. Турнір Вялікага Шалома. Адкрыты чэмпіянат ЗША. Нью-Йорк (ЗША). Жанчыны. Фінал.

05.15 Тэніс. Турнір Вялікага Шалома. Адкрыты чэмпіянат ЗША. Нью-Йорк (ЗША). Мужчыны. 1/2 фіналу.

07.15 Тэніс. Турнір Вялікага Шалома. Адкрыты чэмпіянат ЗША. Нью-Йорк (ЗША). Жанчыны. Фінал.

08.30 Снукер. Шанхай Мастэрс. Шанхай (Кітай). Фінал.

11.30 Тэніс. Турнір Вялікага Шалома. Адкрыты чэмпіянат ЗША. Нью-Йорк (ЗША). Жанчыны. Фінал.

12.45 Аўтасport. Суперкубок Парш. Мон-сам (Італія).

13.30 Аўтагонкі. Гонкі Ле-Ман. 1000 км. Сільверстон (Вялікабрытанія).

14.30 Снукер. Шанхай Мастэрс. Шанхай (Кітай). Фінал.

17.30 Веласport. Нацыянальны тур. Тур Іспаніі. Этап 14.

18.30 Аўтагонкі. Гонкі Ле-Ман. 1000 км. Сільверстон (Вялікабрытанія).

19.30 Мотаспартысты часопіс.

19.45 Лёгкая атлетыка. Фінал Гран-Пры IAAF. Сапонікі (Грецыя).

21.30 Тэніс. Турнір Вялікага Шалома. Адкрыты чэмпіянат ЗША. Нью-Йорк (ЗША). Жанчыны. Фінал.

23.30 Тэніс. Турнір Вялікага Шалома. Адкрыты чэмпіянат ЗША. Нью-Йорк (ЗША). Мужчыны. Фінал.

19.00 Прэс-экспрэс (агляд медыяў).

19.20 «Элі Макблі», тэлесерыял.

20.05 Форум (ток-шоу): «Чаму маладыя людзі эмігруюць?».

21.05 Аб'ектыў (вынікі тыдня).

21.30 Акно ў Еўропу.

22.00 Фільматація майстэрства: «Ангельскі тракт», маст. фільм, 2006 г., Вялікабрытанія, Іспанія, ЗША.

Падпіска на «Новы час» праз банк

Падпіска на «Новы час» праз банк

1. Выразаем купон.

2. На паштовым пераводзе пішам суму грашовага пераводу ў лічбах і пропісам.

3. У графе «Ад каго» пішам прозвішча, імя, імя па бацьку і аднайменнага.

4. Ідзем у адзяленне банка і здзяйсняем пералік грошай.

5. Ксеракопію плацёжнага дакумента, атрыманага вамі, з указаннем тэрміну падпіски і адресам дастаўкі накіроўваем у рэдакцыю.

6. Кошт падпіски за адзін нумар — 500 рублёў (на адзін месяц — 2000 рублёў).

Извещение

ЧИУП «Час навінаў»

(получатель платежа)

МГД ОАО «Белинвестбанк» г. Минск

(наименование банка)

Счет получателя

3012211080010

Лицевой счет

Код 764

УНП*

190790926

(фамилия, имя, отчество, адрес)

Период подписки указывает абонент

Платильщик

Пеня

Всего

Квитанция

ЧИУП «Час навінаў»

(получатель платежа)

МГД ОАО «Белинвестбанк» г. Минск

(наименование банка)

Счет получателя

3012211080010

Лицевой счет

Код 764

УНП*

190790926

(фамилия, имя, отчество, адрес)

Период подписки указывает абонент

Платильщик

Пеня

Всего

ЦІКАВА

«УСХОДНЯЕ ПАРТНЁРСТВА» І МІЖЗЕМНАМОРСКІ САЮЗ

Алег НОВІКАЎ

«Усходнія партнёрства»
не нарадзілася на пустым
месцы. Шмат у чым яно
выкарыстоўвае напрацоўкі
палітыкі ЕС у рэгіёне
Міжземнамор'я, яку ўжэ
называюць «Барселонскі
працэс».

У комплексе прычын цяперашніх актыўнасцей рэгіянальных зношэннях праграм ЕС на ўсходнім і на паўднёвым вектараў шмат як агульнага, так і адметнага.

Да агульнага можна аднесці, па-першае, географічнае становішча краін, якія ўключаны ў праграмы, і судносна значную ролю гэтых рэгіёнаў для бяспекі Еўрапейскага кантыненту. Па-другое, значансць гэтых краін для эканамічнай развіція і сацыяльнай стабільнасці ЕС перш за ёсць ў пытаннях міграцыі.

Менавіта магчымасць дастаўбілізацыі стала тым стымулем, які і абудзіў ініцыятыву і «Барселонскага працэсу» і праграмы «Усходніяе партнёрства». У Міжземнамор'і ёсьць сяве кроўкі напружанаасці, у прыватнасці, спрэчкі Турци і Грэцыі вакол Кіпу, блізкай ісходні канфлікт, актыўнасць ісламскага экстремізму ў краінах Магрыбу. Сыходадсцю СССР стварыў свае асадлібыя палітычныя вакуум, і Еўропа мусіла яго запоўніць. Нарэшце, менавіта на пачатку 2000-х гадоў Еўропа пачала разглядзіць сябе ў якасці глабальнага гульца, роўнага ЗША, але — гэта прынцыпіальная адметнасць — не ў супрацьственні, а ў цеснай супрацьўлівітве з ЗША.

Другі адметны момант — разбежка па часе. Сяве агульную палітыку партнёрства з бліжэйшымі суседзямі па-

Міжземнамор'ю єўрапейцы пачалі праводзіць літаральна адразу пасля стварэння першых агульнаеўрапейскіх інстытутаў. Яшчэ ў Рымскай дамове, якая паклала пачатак інтэграцыі краін Еўропы, прысутнічай блок канкрэтных мерапрыемстваў, прысвечаных праблеме Міжземнамор'я. Такім чынам, шмат з таго, што сёння задумваецца ў рамках «Усходніяе партнёрства», было апрабавана ў іншым фармасце.

ЗАМЕЖЖА

▼ МІЖНАРОДНЫЯ НАВІНЫ

ГЕРМАНІЯ. НАЦЫСТЫ СУПРАЦЬ ТАРАНЦІНА

Выхад на экраны фільма Квентіна Таранціна «Ганебныя вырадкі» (*Inglourious Basterds*) пра групу амерыканскіх дэсантнікаў яўрыйскага паходжання, якія даюць прыкурыць нацыстам падчас другой сусветнай вайны, быў цікавы не толькі аматарамі кіно і кіназнаўцам. Усе разумелі, што німецкія правы радыкалы, натуральна, пабачаць у стужцы «правакацыю супраць німецкага народу» і будучы не некі разгаваць. Пытанне — як? Яшчэ пару гадоў таму, калі Таранціна толькі абвісці пра свой намер зняць карычневыя пачалі пісаць лісты пратесту. У лютым у сеціве з'явіўся заклік да байкоту «прасіяніцкай» карціны «Экзісцё пісха і наркамана». Аднак частка праціўнікаў Таранціна праганавала ўсё ж наведаць кінатэтры і там распавядзяць людзям праўду пра другую сусветную вайну. Хутка, аднак, аб'ектамі атакі ультраправых стаў не Таранціна, а чыноўнікі з Мінкультуры, якія забаранілі прагляд карціны падлеткам, маладзейшым за 16 год.

На матэрыялах «Junge World» (Германія)

ВЕНЕСУЭЛА. ЛІДЭР ПА СЯМЕЙНАМУ ГВАЛТУ

Здаецца, дэмакратычная апазіцыя вырашила біць па імдзіку рэжыму Чавеса ў свеце з дапамогаю «жаночага пытнання». У заходній прэсе раздудаеца справа Аляксандра Ідалыя, супрацоўніцы банку ў Каракасе. У маі 2004 года пасля працы на іе напалі мужчыны, сараднікі якіх знаходзіўся і ёсцьбылы муж. Жанчыну занялі ў мікраўтобус, дзе сем мужчын гвалцілі яе некалькі гадзін. На працягу апошніх піці гадоў ахвяра дабівеца, каб гвалтаўніку судзілі. Прокурор выдаў ордэр, аднак паліція нічога неробіць. У падобны справах лічыцца, што муж мае права згвалціць сваю жонку. Як піша газета *Diarlo Vea*, кожны тыдзень на ўсходнім краіне мужчыны забіваюць падчас сімейных канфліктў пяць жанчын. Толькі 4 працэнты прайшоў сімейнага гвалту заканчваюцца судамі або скартамі нічога неробіць. У год у краіне гвалтоўна памерла больш за 14000 прадстаўніц слабага полу. Увогуле, падобная сітуацыя назіраецца па ўсёй Латынскай Амерыцы. 40 працэнтў усіх жанчын на кантыненце становіцца ахвярамі гвалтунку, аднак з Венесуэлай сітуацыя іншая. «Сацыялізм — гэта фемінізм», — кажа Уго Чавес. Аднак дынаміка росту згвалтаванні рагасе самымі буйнымі тэмпамі ў рэгіёне. То, што Чавес хаець бы нешта змяніць, пра гэты факт сведчац самі венесуэльскія феміністы, аднак адміністрацыйныя меры тут не працујуць. Апазіцыя кажа, што фактарам росту гвалту ёсьць перш за ўсё стиль, якім Чавес кіруе краінай. Прэзідэнт адмаяўляеца слухаць аланентай і, як правіла, «па-мужынску» праства ўжывае адміністратывныя гвалты.

На матэрыялах «New Statesman» (Вялікабрытанія)

КАЗАХСТАН. ГАРОДНІНА — ЗБРОЯ АПАЗІЦЫ

Дзіўныя формы набывае апазіцыйная дэйніцаў на аўтарытарных краінах былага СССР. Так, актыўсты казахскай партыі «Азат» правілі прагтэстную акцыю-выставу «Мова як орган і ёсць ўжыванне ў ўмовах сучаснага Казахстана». Мерапрыемствы прывялі апудзінаму журналиста Рамазану Есегрепаву. Рамазан Есегрепаў у жніўні быў асуджаны на 3 гады турмы і 2 гады амбекзовання ў выдаеўскай дэйніцы. Яні знайшы вінаватым у незаконным набыцці службовых таемніц Камітэта нацыянальнай бяспекі (КНБ) і друкаванні яе ў газете. Праваабарончыя арганізацыі Казахстана і свету лічыць гэта парушэннем праў людзей. У якісі экспанату на выставе быў прадстаўлены розныя стрэны з гародніні, садавіны і іншых прадуктў. Напрыклад, дыня, у якой замест рота туزمная ракотыша, інсталяцыя называлася «Самацінзура». Гледачам асабліва спадабалася дыня, на якой вусны — з бурaka, морквы і таматаў. Дзіўна, але народу на выставу прыйшло вельмі шмат.

На матэрыялах «Азылык» (Казахстан)

ІЗРАІЛЬ. ЗМЕШАНЫЯ ШЛЮБЫ — ГАДЗІННІКАВАЯ МІНА

Той факт, што група, якая арганізавала выбух бомбы на пляжы Тэль-Барух 14 жніўня, складалася з юнаў-арабаў і дзяўчут-яўрэек, папросту абурыла саброў правых арганізацый Ізраілю. Яны згадалі дайную пранаву нябожчыка Мейра Кахана (равін і актыўіст правых) забараніць шлюбы паміж арабамі і яўрэямі. У авангардзе ціперашній фазы барацьбы выступае арганізацыя *Yad L'Ahim* (Братэрскія бяспекі). Яе лідэр звярнуўся да ўраду і парламенту з падобнымі ініцыятывамі. Галубая проблема такіх шлюбаў, па яго меркаванню, незразумелая ідэнтыфікацыя дзяцей. Увогуле, яны быццам яўрэі, аднак па адукацыі і выхаванню часта вядуць сібе як арабы. Яшчэ далей пайшлі ў яўрыйскай капоніі *Maaleh Adoumim*. Там пачалі тлумачыць змешанымі парамі, што працяг кахання можа прывесці да выключэння са складу камунy. Аўтар ініцыятывы таксама пранаваў арганізаваць паліцью нароваў, якія будзе выхідзіць з «распуснікай» сярод маладых яўрэй, і нават запісаў сібе ў шрагі такога фармавання. Паліцыя адразу паліярэздзіла яго пра незаконнасць такой дзеяйнасці.

На матэрыялах «Courrier International» (Францыя)

▶ ГРЫП

СУСВЕТНЫ МОР

Алег ПЯТРОЎ

«Масавы генацыд супраць чалавечства, арганізатаў якога, на жаль, немагчыма асуздзіць», — так пісай вядомы амерыканскі вірусолаг Джэфры Таўфенберг пра наступствы эпідэміі так званай «іспанкі», якая пранеслася па планете на пачатку мінулага стагоддзя.

Ураджай смерці выглядае працягом жудасна — 20 мільёнаў чалавек. І гэта толькі тыя, чые смерці афіцыйна зааргістравалі. Зразумела, што ў Афрыцы і Азіі ніхто не складаў актаў смерці. Гэта дае падставу казаць нават пра 100 мільёнаў ахвяр. Некаторыя сцвярджаюць, што падчас піку эпідэміі кожны пяты чалавек на планете хвараў на віrus.

На «іспанку» перахварэлі такія славутасці, як мультыплікатор Уолт Дысней, мастак Эдвард Мунк, іспанскі кароль Альфонс, амерыканскі празідэнт Франкін Рузвельт. Гэта пералік людзей, якія выжылі. А вось дачыць Зігмунда Фрэйда і вядомому французскому паэту Апалінёру не та пашанцаўала. Смерць ва ўсіх выпадках наступала ад удущыша — следства распухнання горла.

«Іспанку» адрознівала хуткасць, з якой яна рухалася і заражала людзей. Маладыя людзі ўставалі зранку абсалютна здаровыя, а ўвечары ўжо не жылі. Палова ахвяр эпідэміі — людзі ад 20 да 40 год.

Хаяц іспанку падохдзіць ад слова «Іспанія», іспанцы тут не пры чым. У лютым 1918 года Лорыг Мінер, аптэкар з мясточкa Хаскел Кантры, штат Канзас, не ведаў, радавацца яму або гарваць. Ягоная ўстанова перажыўала залатыя часы — пациенты ішлі і ішлі, папаўняючы касу. Літаральна штогодзінні аптэку на ведвалі людзі з сімптомамі грыпу і прасілі лекі. Калі хворых стала занадта шмат, лекар вырашыў паведаміць місцовым уладам і службе аховы здароўя ЗША.

Мінер напісаў, што ў штате назіраеца эпідэмія, аднак цэнтральныя ўлады навіну праігнаравалі. Трыбугоў забіў пасля таго, як у лагеры для рэкортаў, якія місціцца побач, за тры дні захварэлі 1100 чалавек, 38 памерла. Адначасова грып з'явіўся ў буйных гарадах.

Магчыма, у іншы час хворобу можна было аблежаваць аднымі ЗША. Аднак ішла вайна. Фронт у Францыі патрабаваў штодын як маглі больш амерыканскіх салдат. Так хвароба з'явілася на старым кантыненце.

У той час у краінах Антанты панавала вайсковая цензура. У журналистаў і думкі не было пра тое, каб пісаць пра масавую хваробу абаронцаў на перадавым. Затое пра яе маглі вольна пісаць газеты Іспаніі, якія захоўвалі наўтранлітэт. Напрыканцы мая 1918 года іспанская газета «Fabra» напісала пра эпідэмію невядомай хваробы, якая «нечакана пачынаецца, цягнецца нядоўга

і забывае, знікаючы без следу». У выніку грып началі называць «іспанкай».

Гучыць трохі дзіўна, аднак «іспанка» выратавала Францыю ад паразы. Калі Савецкая Расія падпісала з Германіяй сепаратны Брэсцкі мір, Германія пачала грандыёзную аперадку: на заднім фоне з усходняга перакінулі мільён салдат. Рыхтаваўся штурм Парыжу. Адна надзея была на ЗША. Аднак саюзнікі не моглі прыбыць так хутка. Затое змагла «іспанка». Яна з'явілася на лініі Марны і за лічаны дні парушыла ўсе планы немцаў. 37 дзіўнай ператварыўся ў кангламерат пакутуючых на наスマрк. Дух перамогі энгі. Пераможнага наступу так і не адбылося.

Прауда, не была эпідэмія літасцівай і да людзей па той бок траншэй. Кожны другі амерыканскі салдат памёр ад грыпу. У маі 1918 года ўрад Вялікабрытаніі прызнаў, што 10 тысяч маракоў англійскага флоту хворыя на грып.

Першая хвала «іспанке» скончылася прыблізна ў пачатку лета 1918 года. Усе вырашылі, што пагроза прыйшла. Вядомы брытанскі медычны часопіс *The Lancet* нават пачаў палеміку, ці быва «іспанка» ўбогуе грыпам.

І тут началі прыходзіць жудасныя навіны з Афрыкі. Горад Фрэйтаун, перавалачы пункт для брытанскіх войскаў, атакавала эпідэмія. Горад ахапіла масавая паніка. Людзі беглі хто куды. Падобны весткі прыйшлі і з амерыканскага Бостана. Там заходзілася вялікая група вайскоўцаў, гатоўных да адпраўкі на фронт у Францыю. Аднак сваю смерць яны знайшлі на радзіме. Кожны трэці з 65 тысяч салдат трапіў у шпітал.

І пачалося: хвароба пайшла гуляць па гарадах усходняга берага ЗША. Толькі ў Філадэльфіі ў адзін з кастрычніцкіх дзён 1918 года было зарэгістравана больш за 700 смерцяў ад грыпу. У Азіі маштабы эпідэміі былі яшчэ больш страшныя. Лічыцца, што ў Індіі ад яе загінуў 1 мільён чалавек. Адзін са сведак пісаў, што не хапала вугалю, каб паліць трупы. На некаторых астраўах Ціхага Акініу эпідэмія забіла да 22 працэнтаў насельніцтва.

Ціпер зразумела, што сітуацыя магла быць лепшай, калі бы улады адразу пачалі ўжываць метады калектыўнай папярэдніяй абароны. Калі Савецкая Расія падпісала з Германіяй сепаратны мір, Гілі-Філіп і Альфред Філіпс, кіраўнікі вірусолагічнай лабараторыі, падчыниліся ўраду. Але доўгі час яны аблікоўваліся плакатамі з надпісамі: «Калі баліць горла, сядзі дома». Пасля засіданняў па абароне нарады натоўпы. У Нью-Ёрку дайшло да канфузу. Тут існуе доўгая традыцыя калектыўных вулічных спевau на падпісах. Але дзіўнай часінай быў, што не абылося.

Прауда, не была эпідэмія літасцівай і да людзей па той бок траншэй. Кожны другі амерыканскі салдат памёр ад грыпу. Францыя засіданняў па абароне нарады натоўпы. У Нью-Ёрку дайшло да канфузу. Тут існуе доўгая традыцыя калектыўных вулічных спевau на падпісах. Але дзіўнай часінай быў, што не абылося.

Паколькі прычын грыпу ніхто не ведаў, людзі абароніліся Ѹтого, што якія магчымы амулеты з Нігерыі, якія пісцілі на сініх папярэдніх падпісах. Але дзіўнай часінай быў, што якія магчымы амулеты з Нігерыі, якія пісцілі на сініх папярэдніх падпісах.

Трэція хвала «іспанкі» пачала ўзносіць сінімі пісцілі на сініх папярэдніх падпісах. Але дзіўнай часінай быў, што якія магчымы амулеты з Нігерыі, якія пісцілі на сініх папярэдніх падпісах. Але дзіўнай часінай быў, што якія магчымы амулеты з Нігерыі, якія пісцілі на сініх папярэдніх падпісах.

► НАЦЫЯНАЛІЗМ

ПЕРАМОГА НАД МАСКВОЙ

Іван Біч

**1 верасня ў Расіі быў не толькі
Дзень ведаў, але і дзень
праверкі лаяльнасці малых
этнасаў да нацыянальна-
культурнай палітыкі
федэральнага цэнтра.**

Менавіта її гтэты дзень уступіла ў сілу пастанова Міністра адукцыі РФ № 300 пра рэгулюванне «нацыянальнага кампаненту» ў школьніх праграмах, якая была прынятая яшчэ год таму. Адпаведна ёй, выпускнікі іспыты ва ўсіх школах Raciel павінны здавацца выключна на рускай мове.

Статус мовай народай національних аўтаномных рэспублік у выніку аўтаматычна паніжаўся. Фактычна іх вывучэнне пераходзіла ў факультатыўны фармат. Таксама Масква атрымлівала права ўстанавіць відзе на гадзіны выкладання такіх прадметаў, як мова, гісторыя і культура національных рэспублік. У ціперацішкіх школьніх праграмах аўтаномных рэспублік падобныя предметы займаюць у сярэднім 10–15 практнагаў.

Гісторія адносин центру і
акраїн у сучасній Україні можна
падзяліць на два етапы. У пачатку
XX рр. рэгіёны, карыстаючыя
анархійай Украйм, актыўна гуля-
лі ў нацыяналізм. Для мясцовых
камуністычных эліт гэта часам
быў адзіны сродак набыцця ў-
вачах народу легітымнасці.

Пасля з'явлениі Пущіна сітуація почала міняцца. Кульмінацый наступу цэнтра на правы рэгіёнаў сталі папраўкі ў канстытуцыю, якія пазбавілі рагіёны права абраціць сабе кіраўнікоў. Ціпер прэзідэнтам таго ж Татарстана, як і звычайных губернатараў, прызначае Крэмль. Нарошне справа дайшла да нацыянальна-культурных правоў.

На словах маскоўскія чыноўнікі казалі, што задача реформы — палешчыць шанцы вучняў школ з нацыянальнай мовай выкладання на паступлэнне ў ВНУ. Аднак у прыватных размовах яны не хавалі палітычнага кантексту праекту. Так, будучы на семінары ў Казані, Вольга Ариёменка (кіраунік Цэнтра нацыянальных пытанняў пры Мінадукацыі і науки РФ) агітавала за змены, спасылаючыся на палешчыць на

Каментар

Дзмітры Тарасаў, казанскі журналіст:

— У нацыйналізм Шаймієва слаба верыцца. Хіба не ён два гады таму згарнуў пад диктатам федэральная цэнтру перавод татарскай мовы на лацінку. Раней ён таксама па патрабаванню Путіна зачыніў усе турецкія адукацийныя цэнтры. Улады не жадаюць аддаваць апазіцыі такіе мочышы мабілізацыйны рэсурс, як нацыйналізм, а тым больш у часы эканамічнага крызісу. З іншага боку, саступка Маскве можа тлумачыцца напружанай ситуацыяй на Паўночным Каўказе. Адкрыта канфрантация з Казанню значыла бы сістэмны крызіс усёй унутранай палітыкі апошнягая дзесяцігоддзя. Прыхым, магчыма, так яно саптрапоўды і ёсць.

кага саңыялагінча апытаңға. Адпаведна яму, у 82 выпадках са-
ста ў дзяцей школьнага ўзросту, якія жывуць у Татарстане, адсущ-
нічае паняще: «я жыву ў Рәсії».

Менавіта Татарстан апнууся на півднім фронці культурнай вайны за захаванне «нацыйяльнага кампаненту». Гэтаму шмат прычын. Найперш, традыцыі самастойнасці ў мясцовых кіраўнікоў (напрыкэнцы 1960-х Казань прасіла ў Масквы статус салознай рэспублікі). Акрамя таго, у пачатку 1990-х Татарстан пасля Чачні быў самай мяцежнай правінцыяй. Дастаўская сказала, што двойчы мясцовыя ўлады байкатавалі парламенцкія выбары ў цэнтральныя органы ўлады. У дамове 1994 года па падзел паўночнотваў паміж Расійскай Федэрацияй і Татарстанам апошні згаваешца як «суверэнная дзяржава — суб'ект міжнароднага права». Плённы час Шайміев нават абсалютна

сур'ёна думаў пашыръць склад
удзельнікаў Саюзнай дзяржавы
Расіі і Беларусі за кошт Татар-
стана. Праўда, як гаварылася вышэй,
часы той вольніцы даўно
мінулі.

Акрамя таго, апошні год у краі назіраецца сапраўдная актыўізацыя нацыяналісту. Якіх ні парадак сімвалія, аднак важным фактам росту папулярнасці ідэяў самастойнага Татарстана стала перамога расійскай зборы на Каўказе ў жніўні 2008 года.

Пасля прызаннія Расіяй незалежнасці Абхазіі і Паўднёвай

ПАЛІТЫКІ ТЫДНЯ

**ДЗМІТРЫЙ
МЯДЗВЕДЗЕЎ**

Президент РАСІЯ пасварыў будыстаў і праваслаўных. 25 жніўня бурацкія будысты прызналі прэзідэнта РАСІІ увасабленнем Белай багіні. Мясцовыя ламы, уражаныя візітам (Мядведзьдзе — першы прэзідэнт РФ, які наведаў Бурацию), пастанавілі прызначыць яго ўвасабленнем аднаго з самых шанаваных багоў будыскага пантэона — Белай Тары. Белая Тара малюецца звычайна ў выглядзе дзяўчыны, якая сядзіць у позе лотаса на троне з кветкай лотоса ў руці. У яе сем вачы: пары звячысці воку на далонях і ступняй. Разглядывалі надзею, што гэта будзе сліпітаральна адразу раашэнне будыстичнага прадстаўніку. Рускай Праваслаўнай прарэче: «Язычнікі! паказалі сваю сути не бескарспіўна, зразумела... Жыці пасля смерці павінен праціціней заслуг, усё гэта вырашае Царкоўны прэзідэнт, давайце яго назавем бомбай да ладзей, наставімога

ІВАНА РАПКОВА

40-гадовы бургамістэр чэшскага горада Хамутаў, сябра Аўгустынанай грамадзянскай партый (ODS), стада самым пазнавальным палітыкам ва ўсёй краіне. Падставы для такога росту папулярнасці незвычайны. Пані Рапкова праславілася эрэзісм супраць мясцовай цыганскай камуні. У лютым мэрыя дазволіла гвалтоўную канфіскацыю ў прадстаўнікоў катэгорый «не інтэграваных грамадзін», большасць з якіх складаюць цыгане, грошай або матэрыяльных сродкаў у якасці штрафу за антысацыяльныя лад жыхця. Справа выклікала нацыянальны скандал: шмат хто з ахвяр Рапковай апінуўся на мякыя беднасці. Міністр правоў чалавека назіраў палітыку ўладаў Хамутава антычелавечай і падаў на іх у суд. Суд стаў на бок міністра, пастаўноні Рапковай адміністратар. Але яна не супаколася: ціпэр пра Хамутаву ходзяць спецыяльныя брыгады па барацьбе ўсё з тымі ж «антисацыяльнымі элементамі». Паслядоўная ксенафобская палітика ператварыла ёй у самую пазнавальнай асобу ў краіне і, натуральна, гарантую папулярнасць. Івана Рапкова абавязкова трапіць у склад чарговага парламента (выбіралі адбүдзіца ў кастрычніку). Застаецца дадаць, што наступствамі палітыкі Рапковай стаў уздым праварадыкализму і канфлікт Прагі з Атавай. Даведзены да адчая цыгане тысячамі begli ў Канаду (паміж краінамі не было візавага рэжыму). Нарэзіце ўзві для чахчай візы.

**МАРЫНА ДА СІЛВА
ВАЗДЭЛІМА**

Былы міністэр аховы прыроды ў кабіцне прэзідэнт Лулы, якая з 1994 года была разам з ім сябрам Партыі працоўных, рэзка змяніла палітычную арэнтысцію. Марына падала заяву ў Партыю зялёных. З дапамогай зялёных Марына збіраецца стаць першай жанчынай — прэзідэнтам Бразіліі. Выбары адбудуцца ў кастрычніку наступнага года. Спрыяльны

фактор для Марыны — презідент Лула да Сілва, які захоувала дастактова влякую папулярнасць, але не мае права больш балатаваца на пасаду презідента. Пры гэтым ён адмаўляеца юнісцій «наніктынствам», якія ў маглі гэта дазволілі. Пакуль што голаўным яго спладкаемцам называюць былога левага тэрарыста, а зараў міністру юстыцыі Дзілму Руслефа. Марына крытыкуе Русефа за то, што ён не нарадаў увагі развіццю альтэрнатыўнай энергетики. Аднак голаўнае — тое, што яна чарнаскурая, а гэта стварыла ёй імідж бразільскага Абамы (традыцыйна палітычнай эліце Бразіліі складаеца з начшадкаў еўрапейцаў). Апошнія, на думку аналітыкай, дае Марыне нядрэнныя шанцы парушыць білартыйную мадэль бразільскай палітычнай схемы: Партыя працоўных супраць Партыі сацыял-дэмакратый.

► НОВАЯ ГЕНЕРАЦИЯ

ПАРАНОІК

Марыя МАРЦІСЕВІЧ

Хваробы бываюць розныя. Ёсь хваробы вечныя, кшталту грыпу. Ёсь хранічныя — кшталту самых распайсоджаных сярод чалавецтва карыесу ці бранхіяльнейшай астмы. Ёсь гістарычныя хваробы — чума, халера, воспа. Ёсь хваробы гендэрнія — ПМС, узроставія — старчы маразм, ёсь генерацыйныя — астэхандроз, пошаць найноўшага кампутарнага пакалення.

А бываюць хваробы нацыянальнія. Яшчэ нейкіх дваццаць год таму кожны беларус назубок ведаў нікрасаўскія радкі пра беларускую нацыянальную хваробу каўтун, і найсвятлінейшая галовы краіны востра і рашуча абураліся гэтаму імперскаму дыягназу. Але час мінае, гісторыя хваробы не стаіць на месцы. Ледзьве паспэўшы выблытаца з наканаванага ім каўтуна, напачатку ХХІ стагоддзя беларусы па вушы ўвялі ў сімптомах новай агульнацыйнай хваробы, імя якой — паранойя. І першым, хто здайважыў, апісаў, канстатаў новы агульны дыягназ, быў публіцыст Віктар Марціновіч.

Клініка

Я не памятаю, з якой менавіта ногоды і ў якім нумары «Белгазеты», намеснікам рэдактара якой ён з'яўляецца, Віктар Марціновіч словамі сфармулаваў тое, што наслілася ў паветры з сакавіка 2006 года. Але я выдатна разумею, які адчуванні змусілі аўтара здзейсніць гэту фармуліраванне. Усе, хто жыў у Беларусі апошні год 10, і асабіўна знаходзіўся ў краіне на працягу тых месяцаў, калі адбывалася зачытка ўсіх сферай грамадства перад чарговым прэзідэнцкім тэрмінам, адчувалі тое ж. Зрэшты, тын, хто не жыў, адчуваў таксама — дзяячоўцы інтэрнэту ў цэлым і сайту «Картыя-97» у прыватнасці. Сегмент беларускага менталітэту «абы чаго не выйшла» быў тады удала праэксплуатаваны напрэдадні выбараў ідэолагамі і специслужбамі, што «не баяцца» стала неіз непатрэбычна. Недавер і асцярожнасць сталі не проста моднай мадаллю паводзін — стылем жыцця сацыяльная актыўнай праслойкі насельніцтва.

19 сакавіка 2006 года мы ўсе прачапіліся хвормі. Далейшыя падзеі толькі пагоршылі агульныя стан арганізму. Нас расстрэльвалі з «ненавистных гармат», трымалі на марозе, пужалі спецызам і снайперамі на дахах, родных і знаёмых, сябрую і калегаў саджалі і білі. Наўгад пі калі-небудзь забуду элегантні, спактыканы, гэткі ж натуральны, як руканне ці падпальванне цыгарэты, — і ў той жа час шаманскі, наўгона-рытуальны жэст, з якім самыя розныя людзі, прыходзічы на важныя для іх перамовы, вышчоўкалі з мабільніка на стол батарэйкі. Лічылася, што гэта часткова праце ад праслушоўвання.

Хваробы бываюць розныя. І амаль кожную з іх можна ператварыць у метафару. «Паранойя» — назва добітнага рамана Віктора Марціновіча, які ўвесень 2009 года выйдзе ў Расіі. Калі спытца старэйшых калегаў, хто такі Віктар Марціновіч, іх ракцыя будзе адназначнай: вундеркінд-беларусаф. І сапраўды — мой герой у сур'ёзной журналістыцы больш за дзесятак год (з, лічы, падлекавага веку), прычым палітаглядальнікам з трывальным непрынайшчым познага ідэалагічнага гатунку беларусаў, а менавіта «адраджэнця». Зраўшысі сабе імя яшчэ ў легендарнай газете «Імя», ён і па сённяшні дзень ударна працуе ў рускамоўнай прэсе Беларусі. У вусе 32 гады, ён выкладчык мастацтвазнаўства ЕГУ са ступенню PhD (дисертацыя пра віцебскую мастацтвазнаўскую школу) і без перабольшання культавы журналист, ікона слова для беларускай багемнай буржуазіі, сядрэдняга класа, што акурат перажывае пакуту нараджэння, перакшталтоваеца з постсавецкай інтэлігенцыяй праслойкі ў альтэрнатыўную, можна нават

сказаць, падпольную эліту. Не пабаюся гэтага слова з варожага яму лексікону. Марціновіч — писляр гэтага класа, з яго катэджамі ў Раубічах і выкүпленымі ў сліяне хутарамі над Віліяй, з кавай у Вільні і раством у Пaryжы. Чаго, якога гемароу ці іншай хваробы не хапала для поўнага щасця гэтага реальному чуваку? Гэтагу реальному чуваку закарцела зрабіца пісьменнікам. І не праста пісьменнікам, а менавіта — на-супереч усім фобіям, якія яму прыпісваюць — беларускім.

Беларускі літаратурны дыскурс сваёй аэрадынамікай нагадвае яйка. І не праста, а залатое. Чакаецца, што з дня на дэн з гэтага яйка вылупіцца нешта віліке, нейкое Навое Слова, дубчаканы беларускі Нобелеўскі літаратурны камерційны зонку камусы, які піша ў Беларусі і пра Беларусь, але на рускай мове, не прадстаўляеца магчымым. Вялікі і магутны Венյамін Блажоні і Кім Хадзееў аскліва не білі, і таму не праблі. Белая і пушыстыя Майкл Галдзянкоў і Тома Лісіцкая білі-білі — не праблі. Жахахіў камерційны Вольга Грамыка і Анатоль Жвалеўскі білі-білі — не праблі... Не хочацца сурочыць, але, здаецца, кампутарная мышка Віктара Марціновіча ўжо махнула хвастком.

Дыягназ

Дзеянні рамана «Паранойя» адбываюцца ў сучасным Мінску — сталіцы Беларусі. Ціхі, прыгожы і з выглядам еўрапейскай горад жыве падвойным жыццем. За вонкавай стабільнасцю ў кожнай ічыліне затайісця страх. Краінай кіруе Мікалаі Мураўёў — глава Міністэрства дзяржаўнай біспекі, міністр, які прызначае прэзідэнтаў. У гэты гнітлівы атмасферы зараджаецца каханне галоўнікам з трывальным непрынайшчым познага ідэалагічнага гатунку беларусаў, а менавіта «адраджэнця». Зраўшысі сабе імя яшчэ ў легендарнай газете «Імя», ён і па сённяшні дзень удара працуе ў рускамоўнай прэсе Беларусі. У вусе 32 гады, ён выкладчык мастацтвазнаўства ЕГУ са ступенню PhD (дисертацыя пра віцебскую мастацтвазнаўскую школу) і без перабольшання

культавы журналист, ікона слова для беларускай багемнай буржуазіі, сядрэдняга класа, што акурат перажывае пакуту нараджэння, перакшталтоваеца з постсавецкай інтэлігенцыяй праслойкі ў альтэрнатыўную, можна нават

ка. Расійскія рэдактары працавалі пісьменніку перапісаць раман, выкраслішы з яго любыя згадкі пра Беларусь. Так, каб і ў Саратаве, і ў Кемерава тэкст здаваўся родным, прыветным... Въявілася, што праз падобную працаўніцу правак праходзіць усі рускамоўная беларуская літаратура, якай выдаецца ў Расіі. І Магілёў ператвараецца ў «адзін абласны горад», а Минск — у Маскву. І тут Марціновіч нечакана, бышъ можа, і для самога сябе, прып'яўхарактар — праста як лётчык, якому хочуць ампутаваць не такую ўжо і безнадзеиную нагу. Въявілася змагання стала тое, што ў Расіі не ўсіяліхі камерцыйных падгонак і экуменічных купюраў выходзіць раман пра сучасную Беларусь.

Тэрапія

Калі радзіма расколваеща напалам, расколіна праходзіць па сэрыі паста, сказаў Гётэ. Калі радзіма хварое, празаік робіць сабе прышчэпку таго ж вірусу. Віктар Марціновіч доўга і рупіла збіраў фактуру і настроі для свайго раману. Гутарыў з людзьмі, што праходзілі праз КДБ, ды з супрацоўнікамі органаў і, галоўнае, разам з усімі моцна, зацяпта, клінічна баяўся. «Паранойя» — твор аўтабіографічны, але гэта аўтабіографія вышэйшага парадку: аўтабіографізм эмоцый і менталітэту. Галоўны герой — празаік Анатоль Нявінскі — міне здаецца, значна больш сам аўтар, чым гэта звычайна бывае ў пісьменнікай. Найперш тому, што вельмі байца. І пастаянна сумніваецца. І шукае, дапытваеца чагось.

Наставіцца беларускай мовы вучыла нас, як гэта дыктувалася ўшой школьнай праграмай, любіць Беларусь без цено сумневаў і аддана, але калі нехта круціўся на месцы і размазляў падчас уроку, праходзілі на крык, ужывалі пры гэтым чысцюю рускую мову. Наставіцца рускай мовы таксама вучыла нас любіць Беларусь. А яшчэ славоды. А яшчэ яна сказала перад выпускным, што галоўная рыса інтэлігентнага чалавека — сумнівацца, не лічыць сябе ісцінай у апошній інстанцы. Аўтар жорсткай і крэтычнай публіцыстыкі пра беларускую рэчаіснасць Віктар

Марціновіч — менавіта такі постсавецкі інтэлігент, поўны ўнутраных сумніваў і няпэўнасці — усе гэтыя паніверкі кранальна праступаюць між радкоў у тэксле «Паранойі».

Не здзіўляйцеся, што я пішу пра гэты раман задоўга да афіцыйнага выхаду. Скончыўшы твор, Марціновіч разаслаў яго неверагоднай колькасці людзей, пытаячыся, ці варта друкаваць, ці не праправіць нешта. І мы ўсім мірамі рабілі, праправілі... Аздынае, у чым да канца праекананы Марціновіч, — гэта ў тым, што ён беларус. Проста ён ніколі ня перакіталтуе ў таго паўяскоўага, беззапіцайнага змагання, які становіцца аўтаматичнай аплатай на культуры і мондзе. У яго праца не атрымалася — зірніе, з якім алломбам ён сядзіць за столікам снобскага «News Cafe» на вуліцы Карла Маркса. Дарожы, у яго рамане з гэтага месца ўсё і пачалося.

PS.:

— Што гэта за артыкулы ты пішаши? — маці выйшла мне насыстру з нумарам «Новага часу», дзе быў анансаваны гэты часу — зірніе, з якім алломбам ён сядзіць за столікам снобскага «News Cafe» на вуліцы Карла Маркса. Дарожы, у яго рамане з гэтага месца ўсё і пачалося.

Віктар Марціновіч — кумір маёй сям'і, персона недатыкальная, радкі, падпісаныя яго імем, — світлы. Паніядзелковую «Белгазету» з новымі дыягназамі, пастаўленымі беларускаму грамадству, чакаючы у дому, як пачатку апіяльнага сезона ўвесень.

— Я думаю, ён зразумее, — адказала я.

— Не, усё ясна, кідкі загаловак, скандал — але табе гэта навошта? Ну што ў ція за прафесія? Журналісту вчэна па судах цыагаюць, садзяць, забіваюць нават. І не глядзяць, што жанчына. Асабіца — тут яна інстынктыўна азірулася па баках, — у такай краіне, як наша. Не пішы болей!

— А што мін яшчэ рабіць? Я больш нічога не ўмехо.

— Не крýдуй, прости ты мая дачка, і часам як напішаши нешта — то як зашымліць сэрца, нешта такое трывожнае як засядзе ўнутры... Як жа гэтыя стан называеца?

— Паранойя, — падказаў бацька, не адрываячыся ад розыгрышу «Суперлото».

▶ 3 НЕВЯДОМАГА

КРЭСКІ ДА ПАРТРЭТА МАСТАЧКІ СА СЛОНИМА

Сяргей ГВАЗДЗЁУ

Дырэктар Луўра мес'е
Анрэ Луарэт у пераліку
перспектывных накірункаў
супрацоўніцтва з
Нацыянальным мастацкім
музеем Беларусі выказаў
цикаўнасць да творчасці
беларускага мастака XIX
стагоддзя Івана Хруцкага,
двухсотгадовы юбілей з дні
нараджэння якога будзе
адзначацца ў 2010 годзе як
памятная дата ЮНЕСКА. У
святочна-празентабельную
экспазіцыю, што будзе
наладжана супольна з
літоўскімі калегамі, наўрад
ці ўвойдуць творы мастака з
музеяў Krakava і Варшавы, з
Акруговага музея ў Беластоку.
А таксама творы слонімскай
мастачкі Клаудзіі Хруцкай.

Час абнадзеяваў

Клаудзія паходзіла з роду Бенбоўскіх (Касаверый Бенбоўскі — капітан павстанцкай арміі Тадэвуша Касцюшкі). Іх маёнтак знаходзіўся побач з радавым гняздом Хруцкіх — Захарнічамі (на Полаччыне). Мастацкую адукцыю яна атрымала ў ахопленай польскімі революцый і братасцяўскай вайны РСФСР. Па ўтайманні крывавых венчан-на-революцыйных падзеяў яна пабралася шлюбам з суседам, Іванам Хруцкім, унукам знакамітага мастака. І ў 1923 годзе ў іх нарадзілася дачка Ганна.

Час абнадзеяваў: наступнай катастрафічнай наступравам сацыяльныя бурзы спаквала ўсёта. У 1924 годзе да Беларусі была далучана Віцебская губерня, распачата Дзяржаўная праограма беларусізацыі, ішло стаўленне нацыянальнай школы, набіраў моц краязнаўчы рух. З'яўляліся новыя часопісы, нараджаліся наўковыя і грамадскія суполкі ды таварысты. Запачаткоўваліся новыя калекцыі і музеі. Беларуская мова станавілася «моднай» і ў чыноўніцтве.

Гэтая зрухі не маглі аблініць (ці хоць бы закрануць) маладую сям'ю Хруцкіх, чые продкі, кожны з-своймі, спадчынілі «самасць» беларускай зямлі і яе народа. Іван ды Клаудзія, відаць, са спадзевам ставіліся да нацыянальнага вызначэння краіны. Але прышлася сталася больш шматгранней, не аднасансоўнай і, на жаль, трагічнай за тое, што мроілася. Бог літасціў не даў параніце сарыи відовішчам, як у 1930 годзе ўсіх, хто яшчэ жыў у Захарнічах, выслалі ў Котлас, дом забілі дошкамі, а карпіні,

Сяргей Хмара.
Фота з карціны Клаудзіі ХруцкайАнатоль Іверс.
Фота з карціны Клаудзіі Хруцкай

кнігі, рапаяль і іншую маёмаць некуды вывезлі.

Напярэдадні

Невядома, чаму сям'я Хруцкіх перараблася менавіта ў старасці Слоніма, над якім лунаў дух-ахоўнік канцлеры ВКЛ Сапегі і гучала рэча паланеза князя Агінскага, а мо не страціліся спадзівання на абыянні маршала або былі прывязкі асабістага характару, на адраджэнне грэка-каталіцкай місіі ў Альберціне ў 1924 годзе. Так ці інакш, засталіся яны на роднай зямлі, а не апынуліся дзеесьці ў Цэнтральнай Польшчы.

У Слоніме Клаудзія настаўнічала, займалася сям'ёй, магла вала.

Па нядзелях сям'я выпраўлялася да касцёлу бернардзінік на ўсішчы, якую правіў па-польску (па-беларуску было забаронена) ксёндз Адам Станкевіч.

«Пры Польшчы яна выкладала

беларускую мову ў Слонімскай настаўніцкай семінарні...

Думаю, што дзякуючы Хруцкай

бібліятэка семінары займела,

як на той час, багаты беларускі

зор, з якога я шчодра браў веды,

каля стаў свядомым беларусам»

(3 ліста Барыса Данілюка да

журналіста і краязнаўцы Сяргея Чыгрыны).

Хоць і не мела Клаудзія Хруцкай дачынення да ВУСБ, яе імя раз-пораз мільгала ў тагачаснай першымі і іншых матэрыялах. Да прыкладу, у сярэдзіне мая 1933 года ў Вільні была адчынена гадавая справа здравчай выставка Таварыства Незалежных мастакоў і скульптараў. У традыцыйным фасадзе мастакства, апрач дзеяйных сябраў аўяднання, бралі ўдзел гості з Кракава, Лівова, Варшавы ды мастакі з падвіленскіх і не толькі ваколіцаў, якія пратындавалі на саброту ў таварыстве. У той год пані з вуліцы Панітоўскага, Клаудзія Хруцкая, у Каталозе выставы, якія зборагаешца ў Фондзе рэдкай кнігі Бібліятэкі АН Літоўскай Рэспублікі, была назначана ў якісі кандыдата. У 1935 годзе яна фігуруе ўжо як паднавартасны сябрана.

Не пакідала яна сваю мастацкую дзяяліцьця ні за паликамі, ні з прыходам вызваліцеляў, якія пазней.

Пад чорным крысом

Пададковы парадаксальным, але дадатковы штуршок да развіцця мастакства ў Заходніяй Бела-

Чэрвень 1941. Танк спыніўся у канале Агінскага

руси дала акупацыя. Беларусам — нацыянальная большасці — ва ўмовах Краю пад Польшчы юрыдычны, займіца мастацтвам (атрымоўваць адукцыю, працаўца творчы і незалежны і г.д.) было хоць і мажліва, але значна больш складана, чым прадстаўнікам патрантнай нацыі. Сітуацыя змянілася ад лета 1941 года. Акупацыйныя ўлады, згрызываючы, а здаралясі, і па недаглядзе, калі не спрылі, дыкія ў ўсіхім разе не перашкоджалі творчай самарэалізацыі народу. Беларусы, знаможаны франтамі, акупацыямі, рэзвіціямі, маючы на розуме прымаўку: «Дай Божа, каб Гітлер Сталіна разбіў, а Гітлера Піарун спаліў», не толькі выжывах, але і ствараў. Стоеная энергія вырывалася вонкі.

Працавалі выдавецтвы, сустракаліся сваіх гасцей аблоўленыя музейным экспазіцыямі, адчыніліся беларускія пачатковыя і сярэднетэхнічныя школы і настаўніцкія семінары. Прыкладаліся намаганні ды адкрыція мастакіх навучальных установаў у Баранавічах (куратор А. Шымановіч), Слоніме (куратор С. Грудкоўскі). Навучанне ратавала ад прымусовых прац у Германіі, але іншыя тыя гэтыя не былі реалізаваны ў поўным фармате.

Мастакоўскае кола прафесіяналаў і аматараў у Слоніме разам з некалькімі бежанцамі са Смаленшчыны налічвала 15 чалавек. Творчысці большасці з іх тымі ці іншымі чынам была прадстаўлена ў экспазіціі місівавага музея, у тым ліку і працы Клаудзіі Хруцкай (партрэты Н. Арсеніевай, С. Хмары — пастэр).

Агульнагарадская выставка адчынілася 5 сакавіка 1944 года з іншыя тыя Слонімскага аддзела Беларускага культурнага згуртавання. У ёй удзельнічалі: К. Хруцкая, А. Бенікаў, С. Грудкоўскі, Любанская, В. Калюцкі-Сташэўская, Н. Жыткевіч, Паўленка, Ф. Засадскі і 13-гадовы мастак В. Філіповіч. За пару першых дзён яе наведала больш за 1000 чалавек. 25 сакавіка да

1944 года. «Слонімская газета» (№ 17)

надрукавала вялікі агляд выставы,

больш за палову якога было

прысвечана Клаудзіі Хруцкай.

Партрэтны жанр

Клаудзія Хруцкая — перадусім майстар партрэтнага жанру. Апрача зменшыя падабенства, партрэт вымагае раскрыція характеристики асобы, вызначэння індывідуальнае жыцця шляхам унутранага сузір'я і маўклівага дыялогу мастака і мадэлі. Усё ў тым жа агляде выставы «Слонімская газета» піша: «Добрае ўражанне робіць партрэт дачкі з косамі. Адчуваеца ў ім мациръанскае ципло, ёсць і той вонкавы эстэтызм, які сустракаецца на партрэтах «добрах старых часоў» мастакства і такі рэдкі ў наш час грубай нераз-

борлівасці рэалізму... Хочацца адзначыць асобна партрэт «Чырвоныя каптуры» (таксама партрэт дачкі). Колькі ж у ім добрай артыстычнай эффектунасці, маладой жыццесціядржальнасці, якое малаўнічыя багацці тону́ды эфектных рэфлексаў у гэтай невядомай сімfonіі чырвоні і маладога твару».

«Партрэт Наталлі Арсеніевай», што экспанаваўся ў складзе выставы, і месца захавання якога зараз невядома, быў вельмі станоўчы адзначаны рэцензентам-сучаснікам. Сп. Клаудзія ведала і адчуvalа творы Арсеніевай, сустракалася з летуцення-трагічнай пасткай, калі спадарыня Наталля прыезджала ў Слонім (разам з трупай мінскага тэатра). Мяркую, што калярова-калаграфічныя гамы партрэта была блізкай слоўнаму жывапісу Арсеніевай.

Жорсткая схема пастаноўкі мадалі (франтальны, пагрудны, нібы пратакольнае фота) у партрэце пастаў Сяргея Хмара перадавызначае яго змест, адкрывае прымы (мо заўшыне) і бэскампрамісны хакарт паста-змагара, які свой першы пастыльчык зборнік «Кураўлінім шляхам» выдаў у перадаваннай Вільні 1939 года. Хмара паспыталі вязніцу пры ўсіх уладах, пад акупацыйнай працаўнай на радыё, а ў паваенны часы апынуўся на эміграцыі. Партрэт яго падаеца ўдалым (хоць сучаснік-крытык меў іншыя меркаваніе).

Іншы хакарт і, адпаведна, іншы падыход у мастакі да выявы пастаў Анатоля Іверса (Івана Міско). Рэцензент не адзначыць гэтых бліскучыя твор, бо на выставе яго не было. Гнаны з усіх гіназій: з Віленскай (1928), Кленскай (1929) і Наваградскай (1931) за грамадскую і нацыянальную чыннасць, не прыміўшы турмы ўсіх уладаў, паэт да адкрыція выставы спыніў у лес да партызанаў. Паводле ўспамінай Івана Дарафеевіча, з ім сп. Хруцкай былі больш шыльныя стасункі, чымсць з іншымі. Пад акупацыйнай антыфашист-падпольшчыкі Анатоль Іверс працаўнай у агульным аддзеле гарадской управы, а муж Клаудзіі Хруцкай, унук славутага мастака Іван — там жа бухгалтарам. Мелі яны агульныя сміротнае небяспечныя справы.

Рызыкунным і абліччам думнім адначасова, з засяджана пильным поглядам карых вачай зялікай адбыўся 14 мая 1944 года. Але набліжалася фронт. Сям'ю Хруцкіх немцы адправілі на прымусовую працу ў Судзеты.

Уздельнічала Клаудзія Хруцкая і ў другой гарадской выставе сям'ю слонімскіх мастакоў, вернісаж якой адбыўся 14 мая 1944 года. Але набліжалася фронт. Сям'ю Хруцкіх немцы адправілі на прымусовую працу ў Судзеты.

Клаудзія Хруцкая з роду Бенбоўскіх рэпрэзентавала Беларусь нізкай вобразу герояў новых часоў — прадстаўнікоў свядомай беларускай інтэлігэнцыі.

Наколькі абліччі і паслядоўнай была гэта праца, што заставалася па-за межамі выставаў і аглядаў рэцензентаў, мажліва паспрабаваць спрацоўніцтва «добрах старых часоў» мастакства і такіх асабістых архіўі мастакі, што захоўваюцца ва ўнікау ў Варшаве.

ПОШТА

16

ЛІСТ У РЭДАКЦЫЮ

ВЁСКА ВЫМІРАЕ

Не так даўно давялося мне наведаць шэраг невялікіх вёсак Бялыніцкага раёна, бо прайшоў год з дня смерці жончынай бабулі і патрэбна было запрасіць радню на жалобны стол. Не наведаў іх некалькі гадоў, для гэтага не было ніякай патрэбы, ды як часу вольнага. Але калі я пабачыў, што ж адбываецца з невялікімі вёскамі, у мене быў сапраўдны шок.

Гэтых вёсак ужо практычна няма. У кожнай з іх даждыаюць свой век па некалькі састарэлых людзей, калі-нікілі са сваімі сталага ўзросту, не вельмі путнымі, дзецы. У некаторыя з вёсак на лета прыехалі ў бацькоўскія хаты дачнікі, некаторыя стацьця наогул пустыні. Да былых сядзіб з усіх бакоў падступае лес, ніда не чуваць дзіцічных галасоў. Для састарэлых жыхароў самая важная падзея ў жыцці — гэта прыезд аўталаўкі, гандляру які не толькі прадае неабходныя тавары, але і распавядзе пра то, што адбываецца ў свete. Шмат у каго са старых ніяма тэлевізара, а калі ж зламаеца радыё... Дваццаць першае стагоддзе на двары...

Foto: B. Nedzela

Асадліва моцнае ўражанне пакінула вёска Барсукі Запольскага сельсавета, дзе стацьця сэм цалкам пустых hat і не відаць ні аднаго жывога чалавека. Іх тут прапорты не засталося. Хто памёр, каго забралі дзеци. Дарэчы, яшчэ зусім нідаўна hat было восем, але адна згэрэла — падпаліў якісь вылядковы грыбнік ці ягаднік. Добра, што зарыў зауважылі жыхары суседных вёсак (у якіх таксама пражывае ўсяго па некалькі чалавек), патэлефанавалі ў аддзел МНС, пажарнікі затушылі папялішча і не далі распаўсюдзіцца агню. А гэта ж вёска вядомая паводле пісьмовых крыніц з XIX стагоддзя, у 1897 годзе ў ўрочышчы Барсукі было 17 двароў і 112 жыхароў. Да яшчэ ў 2007 годзе ў вёсцы налічвалася 9 гаспадарак і 11 жыхароў.

Цалкам пустымі стацьця былы пасёлак Жорнаўка Цяхцінскага, вёска Студзёнка Запольскага сельсавета, даждыаюць свой век апошнім жыхарами. Ў дуброве, Старыне, Сквародцы, Палініках, Параходы, Малатоўках, Мазаках, Кургані, Гуце, Ігліцы...

Не треба быць прарокам, каб зразумець, што ў бліжэйшы час сітуацыя з малымі вёскамі ў Бялыніцкім раёне будзе толькі пагарашца, і ў хуткім часе яны сідуць у нябыт разам са сваімі апошнімі жыхарамі. Таксама зразумела, што колкасце выміраючых вёсак у нашым раёне, як і ў краіне ў цэлым, будзе толькі павялічыцца. Дзяржава ўзяла курс на ўзбуйненне сельскагаспадарчай вытворчасці, ёсць працаздольнасць насельніцтва канцэнтруеца ў аграгарадках, на цэнтральных сядзібах гаспадарак. А гаспадарак гэтых у нас у раёне з кожным годам ўсё менш.

Мае асабістыя назіранні паказваюць, што як толькі з вёскі знікае вытворчая дзеянісць, зачыняеца школа, крама — жыццё ў гэтаі вёсцы пачынае паступова затухаць. Мне ўжо зараз сумна глядзець на некаторыя былыя цэнтральныя сядзібы гаспадарак Бялыніцкага раёна — жыццё ў іх замірае, рэзка памяншаецца колкасце працаадольнага насельніцтва і дзеяй. А што будзе яшчэ праз некалькі год?

Барыс Вырвік, Бялынічы

► эс

ПАД МОСТАМ

Тамаш ПАЛЬМАЧЫНСКІ

Афіцыйная пропаганда любіць змяшчаць Беларусь у цэнтр Еўропы, надаючы ётому асаўблівы ўрачысты сэнс. Маўлюй, хіба можна такую прагрэсіўную краіну ў самым цэнтры кантынента павучачь, настаўляць і высоўваць ёй ультыматумы?

І на самай справе, давайце ўзгладзім курс сярэдняй школы: геаграфічная Еўропа палягае паміж Атлантыкай і Уралам. А гэта значыць, што і варкуцінскія канцлеры, і пермскія катаржныя катаўльні — усё гэта раўнаправныя з Луўрам і Біг Бэнам кантынентальныя суб'екты. Само сабой, што ў такім контэксте і тое парадунніні з якой-небудзь Валагодскай цэнтральнай перасылкай Беларусь выглядае бліскучай імянінніцай і круглай выдатніцай.

Між тым, рэальная Еўропа амаль што вызынчылася са сваімі межамі, пакідаючы Беларусь звонку з выскімі плотамі ў зоне халернага санітарнага барака на мяжы з фактчычнай Азіяй. Гэта вельмі абурае некаторыя важныя палітыкі ў Мінску. Як гэта, нарачаючы яны, мы — мост паміж Захадам і Усходам. А Усход — справа тонкая, не ўсе разумеюць ягоныя тоўстыя намекі. Таму звяртайтесь да нас па дапамозе: мы хоць і ёўрапейцы, але з расійскімі туземцамі на кароткай назе, зможам ім тое-сё папулярна растлумачыць пасвойму, задабрыць іх «вонгеннай водой» і сунецьці каліяровымі падзеркамі. А без нас добра гінесу ў Расіі вам не мець...

Той-сё лічыць ціперашнію беларускую наменклатуру тутгадумамі і троенікамі, але хто, як не яна, зараз любіць фарсануць модныя тэрмінамі «ёўрапейская супольнасць», «ёўрапейская эканамічнай прастора», «агульнаёўрапейская каштоўнасці» і г.д. Славалюбства беларускіх службоўцаў цешыць прыналежнасць

да Еўропы. І хоць наша вертыкаль ужо спарылася ў чарговую «нерушыму дзяржаву» з Усходам, ёй хочацца і з Захадам больш трывалай сувязі (Вы ўяўляеце, кія пенсіі ў дэпутатаў Еўрапарламента? Вы ведаеце, што на Захадзе ніхто не гадзіць у пад'ездах, нягледзячы на дэмакратыю!).

Адным фактом сваёй дасыгальнасці Еўропа творыць пуды з нашымі замшылымі бюракратамі, ператвараючы іх у грамадзян свету. Напрыклад, адна начальніца над выбарамі раптам публічна прызналася, што любіць... Парыж. Яна на самай справе аматарка французскіх вытанчаных далікатнасцяў. Ёй блізкая ёўрапейская культура і нават, магчыма, ідалікі Валікай французскай рэвалюцыі. Долу Бастылію! Долу ўзурпатора! Свабода! Роўнасць! Брацтва! (Амаль што выбарчы слоган Аляксандра Мілікіевіча ў 2006 годзе).

Тым часам позіркі беларускіх службоўцаў пачынаюць звяртапа да Масквы з тайнай надзеяй, што і азіятам калі-небудзь захочацца ў Еўропу. Але Москва сама

на сабе мроіща Пупам Сусвету, і Беларусь у яе разліках значна ніжэй рангам.

І тут чарабоўная Еўропа, ужо звязаны развітальнімі карабельнымі агніямі, дзе рагатам Беларусі апошні шанец стаць роўнай сядор выбраннікаў, кідае на бераг катн. Вы хочаце ў Еўропу? Станце кропшку падобнымі да ёўрапейцаў, ні хоць зрабіце выгляд. Вы ду́гта быті азіятамі і здзічалі. Вымыцце рукі і гвар, памяняце шкарпяты і, калі ласка, не смаркайтесь ў занавескі. Больш нічога ад вас не патрабуе.

Паўза... Тутгадумы і троечнікі з адчаем пазіраюць на свайго бацьку, каторы сядзіць у чырвоным куце на залатым крэсле перад электрапакінам у «чудоўшчынай» напрэзе. Вырашаеща каласальная задача: як аб'ярыць Еўропу і Азію аднамонтнта і ўвайсі ў сусветную гісторыю асобнымі раком.

Ат! Што тут думаець? Треба мэсэджы дасылаць і тым, і гэтым. І нашым, і вашым. Калі што Еўропа замысліла, дык без мяне ўж не нічога без мяне не атрымаеца. А са мной атрымаеца в ўсіх. Галоўнае, каб са мной. Вось і ўся палітыка. Зразумела?

Ага! Ага! Зразумела, узліхноць тутгадумы. Мы будзе МОСТ, а без бацькі таго МОСТА не будзе, а будзе тут ДЗІРКА.

І няўчым бедалягам, што ніяк не падобныя яны да будаўніку новага моста, а нагадваюць старцаў камялі старога. Грыміць па гэтым мосце вазы з таварам, брошучы сабакі, трашчачы дошкі, пыл стаіць слупам. А знізу ў брудзе стаіць сляпія жабракі. Са зламанай катрынай і з малпай на ланцуцу...

**Беларуская
Інтэрнэт-Бібліятэка
*камунікат***

www.kamunikat.org

Пасведчанне аб регистрацыі № 206 ад 20 ліпеня 2009.

ЗАСНАВАЛЬNIK: Мінскай гарадской арганізацыі ГА ТБМ імя Ф. Скарыны. Адрас: 220005, г. Мінск, вул. Румянцева, 13. Тэл.: +375 29 651 21 12; +375 17 280 19 71.
почтас@bntv.by; www.novychas.org

ВЫДАВЕЦ: Прыватнае выдавецтва «Час навінаў».

Пасведчанне №64 ад 12.01.2007 г.

АДРАС РЭДАКЦЫІ І ВЫДАЎЦА:

220012, г. Мінск, зав. Інструменталны, 6-214.
Тэл.: +375 29 651 21 12; +375 17 280 19 71.

почтас@bntv.by; www.novychas.org

НАДРУКАВАНІ ў друкарні УП «Плутас-Маркет».

Мінск, вул. Халмагорская, 59 А.

Замова №

Падпісані да друку 04.09.2009. 8.00.

Наклад 5050 асобінік. Кошт свабодны.

Радзівілічы можа друкаваць артыкулы даўні палемікі, не падзяляючы пазіцыі аўтараў.

Пры выкарыстанні матэрыялаў газеты спасылка на «Новы Час» абавязковая.

Рукапісы рэдакцыйныя не варте і не разынгнаваць маставіцкімі творы.

Чытацкая пошта публікуецца паводле раздзялчынных меркаванняў.